

ОБЩИНА ЛОЗНИЦА

ПЛАН ЗА РАЗВИТИЕ

ЗА ПЕРИОДА
2007-2013 Г

КАРТА НА ОБЩИНА ЛОЗНИЦА

СЪДЪРЖАНИЕ

ВЪВЕДЕНИЕ

РЕЗЮМЕ

СОЦИАЛНО-ИКОНОМИЧЕСКИ АНАЛИЗ НА СИТУАЦИЯТА

АНАЛИЗ И ОЦЕНКА НА ПРИРОДНИЯ ПОТЕНЦИАЛ

1. Географско положение
2. Климатична характеристика
3. Геоложка характеристика
4. Национални паркове и защитени територии
5. Водни ресурси
6. Почви
7. Въздух
8. Гори

ТЕХНИЧЕСКА ИНФРАСТРУКТУРА

1. Водоснабдителни мрежи
2. Мрежи и системи за отпадни води
3. Транспортни мрежи
4. Депа за твърди битови отпадъци
5. Енергийни мрежи и системи
6. Комуникационни мрежи
7. Газификация топлофикация

ТЕНДЕНЦИИ В ЕКОЛОГИЧНАТА ОБСТАНОВКА

1. Идентификация на проблемните територии и обекти, степен на увреждане
2. Интегрални проблеми за околната среда в територията
3. Основни замърсители, компоненти на замърсяване (води, почви, твърди отпадъци, шум, радиация биологично разнообразие)

АНАЛИЗ НА ТЕНДЕНЦИИТЕ И ПРОЦЕСИТЕ В СОЦИАЛНАТА СФЕРА

1. Население
2. Заетост
3. Здравеопазване
4. Образование
5. Спортна инфраструктура
6. Културно наследство
7. Социални домове

УРБАНИЗАЦИЯ

1. Проблеми на урбанизацията
2. Бизнес инфраструктура и обслужване
3. Кадастър и планова обезпеченост

АНАЛИЗ НА ТЕНДЕНЦИИТЕ И ПРОЦЕСИТЕ В ИКОНОМИКАТА

1. Промишленост
2. Икономическо развитие
3. Услуги и търговия
4. Селско стопанство
5. Горско стопанство
6. Бюджетно осигуряване
7. Туризъм

СУОТ АНАЛИЗ

СТРАТЕГИЯ ЗА РАЗВИТИЕ НА ОБЩИНАТА

1. ВИЗИЯ ЗА РАЗВИТИЕ
2. ЦЕЛИ И ПРИОРИТЕТИ
3. СПЕЦИФИЧНИ ЦЕЛИ И МЕРКИ
4. Процедури за мониторинг и оценка
5. Осигуряване публичност и информационно обслужване
6. Използвана литература
7. Приложения – карти , Програма за финансова реализация, допълнителна информация

ВЪВЕДЕНИЕ

Общинският план за развитие на Община Лозница е разработен в съответствие с изискванията на Закона за регионално развитие, приет от Народното Събрание на Република България през м. февруари 2004 г., публикуван в ДВ, бр. 14 от 20.02.2004г.

Той определя целите и приоритетите за развитието на община Лозница като елемент на развитието на страната и в частност на Североизточния район за развитие. Неотменима част от Плана за развитие е финансовата рамка на Програмата за реализация.

Общинският план за развитие е разработен в съответствие с предвижданията за Областната стратегия и схема за развитие и устройство и Националната стратегия за регионално развитие. Неговата структура позволява той да бъде координирано управляван и да допринесе за реализацията на Плана за развитие на Североизточния планов район на Република България. С оглед на последващото приемане на Областната стратегия и схема за развитие и устройство и Националната стратегия за регионално развитие, така разработения общински план за развитие следва да бъде съгласуван с другите два документа.

Общинският план за развитие на Община Лозница като програма за реализация обхваща периода 2007 – 2013 година, когато страната ни ще бъде пълноправен член на Европейския съюз и ще съобразява своите планове за развитие в съответствие с плановите периоди на Европейския съюз и техните финансови рамки. Той представлява по-висок етап на развитие на планирането на приоритетите, целите и мерките за тяхното изпълнение, опиращ се и на Стратегията за развитие на общината, изработена през 2000 година. Планът е разработен в период, когато Република България приключи преговорите за присъединяване към Европейския съюз и навлезе в периода на бързи трансформации, както на организационни структури, така и на регулиращи регионалното, устойчиво и балансирано развитие документи. До началото на 2007 година страната ни трябва да разработи и апробира всички необходими планови и регулиращи документи за да е в състояние да започне активното си участие като равноправен член на ЕС с усвояването на вече определената финансова рамка за периода 2007 – 2009 година.

Именно в този контекст е разработен Планът за развитие на Община Лозница, който отговаря на основните изисквания на регионалната политика на България в периода преди пълноправно участие в ЕС:

- последователност и съответствие с регламентите и изискванията на ЕС;

- дългосрочност на целите и приоритетите;
- краткосрочност на програмата за реализация и индикативната финансова таблица в рамките на специфични периоди – в конкретния случай- периодът до края на 2006 г.;
- възможност за развитие в следващ специфичен период – 2007 – 2013 година, когато средата за реализация на конкретните мерки ще бъде променена и същевременно постигането на целите ще се основава на постигнатото в периода 2005 – 2006 година.

Общинският план за развитие на Община Лозница съдържа: анализ на икономическото и социалното развитие на общината; анализ на силни и слаби страни, предимства и заплахи; приоритетите и специфичните цели и мерки за развитие на общината; описание на съвместни дейности и проекти, които допринасят за постигане целите на развитието чрез сътрудничество със съседни общини; индикативна финансова таблица, обобщаваща възможните ресурси за реализация на дейностите и проекти; реда и начина за осигуряване на информация и публичност на плана.

Основните методи, използвани при разработването на Общинския план на развитие на община Лозница са:

- балансирано и поетапно планиране на ресурсите на базата на анализ на ситуацията и постигнатите през последните 4 години резултати;
- интегрирано развитие на дейностите в съответствие с ресурсите, традициите и националната и регионална рамка за развитие;
- идентифициране на спецификата на общината и ориентиране на ресурсите и дейностите в посока нейното развитие.

Принципите, на които се базира Планът на развитие са изцяло подчинени на принципите на балансираното развитие на политиката на Европейския съюз за регионално развитие: единен подход; концентрация на ресурсите; партньорство, публичност и прозрачност, допълняемост на финансирането, координация на дейностите, съгласуваност на политиките, инструментите и дейностите, спазване на законовата и под-законова нормативна уредба на страната и регулациите на Европейския съюз.

Екипът от специалисти, изработил Плана за развитие на Община Лозница се състои от високо квалифицирани експерти в областта на планиране и програмиране на Регионалната политика, селско стопанство, базисна и социална инфраструктура, европейски пред присъединителни инструменти, околна среда, култура и образование,

паметници на културата. Те имат опит както в разработването на подобни планове, така и в разработването на национални планови и стратегически документи. Всеки един от тях в своя профил се съобразява с регулациите и тенденциите за развитие на политиките на Европейския съюз на базата на опита си от работа в съвещателни международни органи на съюза.

Екипът от специалисти, изработил Плана за развитие на Община Лозница по тематични сектори е:

Мехмед Джафер – ръководител на екипа – сектори – Климатична и геоложка характеристика, почви, селско стопанство, Горско стопанство, Икономическо развитие;

Искра Михайлова - сектори – Човешки ресурси; Социална и спортна инфраструктура

Аннета Дончева – сектор – Културно наследство

Владислав Георгиев – сектори – Водни ресурси; Инфраструктура; Промисленост; Бюджетно осигуряване

Алън Тюфекчи – сектор – Полезни изкопаеми; Туризм, ел. снабдяване и комуникации

Проф. д-р ик. н. Ангел Мирчев – стратегическа част и планиране

Водещ партньор на екипа, разработил проекта, е кметът на Община Лозница и неговият екип, чрез включване в плана на актуална статистическа информация и своята визия за развитието на общината.

РЕЗЮМЕ

Община Лозница има добро географско местоположение и природен потенциал за развитие. Значителен е ресурсът на общината за развитие на земеделие и горско стопанство, в които сектори има и натрупан опит. Земеделието и горското стопанство са перспективни за развитие сектори. Агро-фирмите на територията на общината прилагат модерно земеделие и животновъдство. Потенциал за развитие има в трайни насаждения, лозарство, подобряване на сортовия състав на овощните видове, въвеждане на нови производства, както и развитие на биологичното земеделие. Перспективите за развитие на този отрасъл са свързани с навлизане на нови инвестиции, технологично обновление и значително подобряване на качеството на продукцията, професионален маркетинг на производствената продукция.

Приоритетно в икономическото развитие е увеличаване дела на частния сектор, подкрепа за малките и средни предприятия и обвързването им с големите такива. Основната цел в тази насока е оползотворяване на местните суровинни източници в преработвателни предприятия на местна почва; технологично обновление и повишаване на качеството, повишаване уменията и квалификацията на предприемачите, стопанските ръководители и специалистите както и подкрепа за желаещите да стартират собствен бизнес.

Райони за планиране (2003 г.)

Райони за планиране	Територия (кв.км)	% от общата територия	Население 2003 г. (брой)	% от общото население	Гъстота на население то (ч./кв.км)	Обработваема земя 2003 г. (дка/ч.)	Брой области	Брой общини
Р България	111001,9	100,0	7801273	100,0	70,3	6,4	28	264
Североизточен	19923,4	17,9	1285803	16,5	64,5	9,3	6	49
Лозница	258,5	1,3	13643	1,06	52,78	11,58	-	-

Източници: Агенция по кадастър; НСИ, текуща демографска статистика

Общинската план за развитие цели създаване на местен капацитет и изграждане на подходящи структури за устойчиво икономическо развитие и заетост, чрез разработването и управлението на проекти, финансирани от предприемаческите, Структурните фондове и Кохезионния фонд на ЕС /СФКФ/.

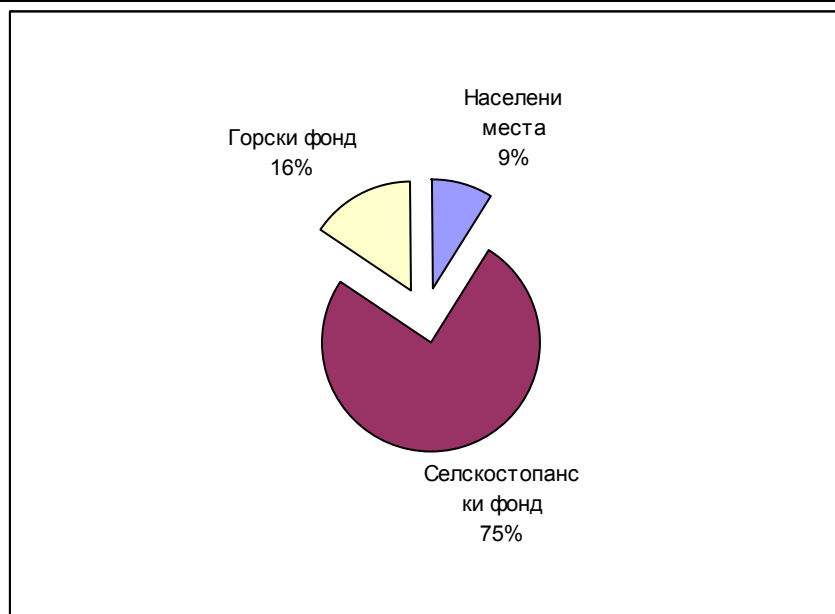
АНАЛИЗ И ОЦЕНКА НА ПРИРОДНИЯ ПОТЕНЦИАЛ

1. Географско положение

Община Лозница заема централната източна част на Разградска област и се включва в Дунавската равнина. Градът е еднакво отдалечен от областни центрове Разград, Търговище и Шумен. Релефът на общината е предимно хълмист със средна надморска височина 370 метра. Югозападният район навлиза в разклоненията на Стара планина, а Северният обхваща част от Разградските и Самуилските височини.

Според горско растителното райониране на България, територията на Община Лозница попада в долния горско растителен пояс на подобластта Лудогорие от Мизийската горско растителна област. Зелената система на общината се характеризира с представеност от основните видове както на равнинно-хълмистия пояс на листопадните гори до 400 метра надморска височина, така и на пояса на заливните и крайречни гори до 600 метра надморска височина. Площта на общината към 31.12.2004 г. е 258 535 дка. Релефът на терена, оформен от тектонични сили, определя двата водосборни басейна: Камчия на югоизток и Бели Лом на северозапад.

Фонд населени места	-	9,03 %
Селскостопански фонд	-	75, 43 %
Горски фонд	-	15, 54 %

2.Климатична характеристика

Европейско-континенталната климатична област обхваща Северна и Средна България (без Черноморието), заедно с прилежащите им планини. Тя е в най-тясна връзка с източноевропейските райони и същевременно е отдалечена от Средиземно море и не се чувства осезателно смекчаващото климатично влияние на последното. Поради това климатът в тази област носи типичните белези на източноевропейския климат: сравнително студена за съответната географска ширина зима и относително горещо лято, като средната годишна амплитуда на температурата е предимно между 23 и 24⁰, а на места достига до 25⁰. Максимумът на валежите е през лятото, а минимумът през зимата, като амплитудата в годишния ход на валежите (разликата между лятната и зимната им сума) достига до 15-25% от годишната им сума.

Главно по направление север - юг в европейско континенталната област се забелязват редица изменения в климатичните условия. Това обуславя разделянето и на две подобласти: умерено континентална и преходно континентална.

Умерено-континентална климатична подобласт

Обхваща Северна България и западната част на Средна България, т.е. общо взето, северната половина на частта от европейско континенталната климатична област, която влиза в пределите на нашата страна. В тази климатична подобласт континенталният характер на климата е най-добре изразен. Зимата тук е най-студена в сравнение с всички останали низини в страната, а лятото е горещо поради преобладаването на субтропични въздушни маси от по-южните географски ширини или формирани на място под въздействие на силното лятно слънце.

В климатично отношение района на Общината попада в умерено-континенталната климатична подобласт на Европейско-континенталната климатична област и се характеризира с горещо лято и студена зима. Валежите са по-ниски от средните за страната, но са по-обилни в сравнение с останалите области в Лудогорието. Най-студените месеци през годината са януари и февруари. Средната годишна температура е 10,3°C. Минималните температури през зимата в някои случаи падат до -25°C. Не са изключения и резките понижения на температурите през пролетта и есента. Като най-топли се очертават месеците юли и август. Типичен пролетен месец е април, а типичен есенен - октомври. За добре изразения континентален характер на климата в района на община Исперих свидетелстват средните месечни температури за януари /-2°C/ и за

юли /24°C/, валежният режим /февруарски минимум и юнски максимум/ и сравнително продължителното задържане на снежната покривка /над 3 месеца/.

Годишният ход на валежите в този район има подчертано континентален характер. Максимумът е през юни, а минимумът - през февруари. Валежите от сняг са в периода ноември – април. Средното месечно и сезонно разпределение на валежите е както следва: зима -131 л. кв. м, пролет -165 л. кв. м, лято - 227 л. кв. м и есен - 133 л. кв. м.

Годишната сума на валежите е 644.8 л/кв.м, а относителната влажност на въздуха 68%.

Валежите, разпределени по дни са следните:

Дъжд	99 дни
Сняг	21 дни
Мъгла	51 дни

Засушаванията през лятото и есента водят до големи загуби в селското стопанство, поради което е необходимо да се извършва изкуствено напояване.

3.Геоложка характеристика

Територията на Община Лозница е бедна на полезни изкопаеми.В рамките на общината има три находища на глина подходяща за керамично производство. В експлоатация е единствено това до село Трапище, която притежава добър потенциал за бъдещо развитие на керамичното производство,където се произвеждат тухли Другата кариера за глина е с по-малък капацитет и към момента не се използва, въпреки съществуващите възможности. Каменната кариера в с. Манастирско към настоящият момент също не се използва, но реално съществува възможност за разработването ѝ.

4.Национални паркове и защитени територии

Защитени територии

На територията на Община Лозница, в землището на село Гороцвет се намира защитена местност “Курията” с площ около 30 дка. Към настоящият момент вековната дъбова гора е в добро състояние. РИОСВ-Русе и Община Лозница извършват съвместно периодични проверки и постоянен контрол по опазване на вековните дървета. Тук в местността “Елаците”, имот кад. № 059001 се намира и единственото в общината находище на пролетен горицвет.

Пролетния горицвет, който вирее в тази местност е включен в Заповед № РД-83/30.01.2004 год. на Министъра на околната среда и водите, относно специалния режим

на опазване и ползване на лечебните растения през 2004 год., по силата на която е забранено ползването му от естествени находища на територията на цялата страна.

В землището на с. Манастирско, местността “Каваклък” има 14 броя вековни дървета – зимен дъб и цер. Всички те са в добро състояние.

5.Водни ресурси

Община Лозница е изключително богата на водни ресурси. На територията ѝ се намира най-големия язовир в района – язовир “Бели Лом” с обем 25 500 х.куб.м. Общият брой на язовирите и водоемите е 20, като 5 от тях са отдадени за стопанисване под формата на аренда или концесия. Процедурата по отдаване за останалите продължава. Два от отдадените язовири са вече зарибени.

Към момента язовирите не се използват за водоснабдяване, тъй като то се осигурява от дълбоки сондажи и задоволява потребностите на общината. Те обаче са важен ресурс за развитие на поливно земеделие. Създадените поливни площи до сега са 61 828 дка. От тях предложени за бракуване са 19 866 дка, а тези с действащи поливни съоръжения – 41 926 дка. До преди 10 г. са изразходвани по 10 мил.куб.м вода годишно. През последните 3 години се подават средно по 1 мил.куб.м годишно, като очакванията са количествата да спаднат до 200-300 х.куб.м. Тенденцията към намаляване е трайна като причините са основно икономически, което предопределя използването на язовирите и микроязовирите основно за рибовъдство.

Налични водоеми за рибовъдна дейност към 2004 г.

Воден обект, № на имота, местност, землище на населеното място и ЕКАТТЕ	Начин на отдаване и срок	Водоползвател, /Концесионер или наемател/	Адрес, имена на ползвателя	Забележка
Язовир „Бели Лом” Имот №000276 в землището на с. Бели Лом, ЕКАТТЕ 24092 ПЛОЩ 160 786 ДКА		„Напоителни системи” ЕАД гр. София		Публична държавна собственост
Язовир “Тръбач”, имот № 000186 в земл. на с. Тръбач, ЕКАТТЕ 73262 аос.№ 96/ 07.10.1998г.		“Напоителни система” ЕАД гр. София клон гр. Търговище	гр. Търговище ул. “Гладстон” № 10	

Язовир “с. Сейдол”, имот № 000081 в земл.на с. Сейдол, ЕКАТЕ 65992 АОС№ 79/11.05.1998г.		Община Лозница	гр. Лозница ул. “Дружба” №19	открита процедура за концесии
Язовир “Каменна чешма”, находящ се в землището на гр. Лозница, ЕКАТЕ 44166, АОС№98/07.10.1998г.		“Напоителни системи”ЕАДгр. София клон гр. Търговище	гр. Търговище ул. Гладстон” №10	
Язовир “Трапище”, имот № 000082и 000083 в землището на с. Сейдол, ЕКАТТЕ 65992, АОС№ 97/07.10.1998г.		“Напоителни системи”ЕАДгр. София клон гр. Търговище	гр. Търговище ул. Гладстон” №10	
Микроязовир “Крояч”, имот № 000127 и 000128 в земл. на с. Крояч, ЕКАТТЕ 39949, АОС 111/ 14.04.1999г.	концесия 15 години	ЕТ “Даниела Христова- 71”, гр. Лозница	гр. Лозница ул. “Дружба” № 35	
Водоем “Чудомир”, имот № 000169 в земл. на с. Чудомир, ЕКАТТЕ 81619, АОС№ 126/14.04.1999г.		Община Лозница	гр. Лозница ул. “Дружба” № 19	Открита процедура за концесии
Водоем “Тръбач”, имот № 000196 и 000197 в земл. на с. Тръбач и имот № 000189, АОС №100/07.10. 1998г.	концесия до 15г.	ЕТ “КИСС-2000- Красимир Върбанов” гр. Лозница	гр. Лозница ул. “Г. С. Раковски”№ 10, вх. “А”, ап. 22	
Водоем “Манастирци”, имот№ 000178 в землището на с. Манастирци, ЕКАТТЕ 47041, АОС№113/14.04.1999Г.		Община Лозница	гр. Лозница ул. “Дружба” № 19	овраг
Водоем “Синя вода”, имот №000153 в земл. на с. Синя вода, ЕКАТТЕ 66593 АОС №81 /11.05.1998г.	Договор 194/10.09.2 001г. под наем за срок от 5 г.	Атанас Николов	гр. Лозница ул. “Родопи”№8	
Водоем с. ”Сейдол”,имот № 000080 в землището на с. Сейдол, ЕКАТТЕ 65992 АОС № 80/11.05.1998г.		Община Лозница	гр. Лозница ул. “Дружба” № 19	
Водоем “Гороцвет”,		Община Лозница	гр. Лозница	Открита

имот № 0000203 в землището на с.Гороцвет, ЕКАТТЕ 1700066 АОС№ 127/19.04.1999Г.			ул. “Дружба” № 19	процедура за концесии
Рибарник”Крояч”, имот № 000141 в земл. на с. Крояч, ЕКАТТЕ 39949 АОС № 127/19.04.1999Г.		Община Лозница	гр. Лозница ул. “Дружба” № 19	
Микроязовири Ловско” 2 /два/ ИМОТ № 21704 № 43001 №43002 № 42001 №42001		частна собственост на Деян Соколов Любенов и частна собственост на Бончо Цветков		

Данните са предоставени от Община Лозница

Като цяло речната мрежа на територията на община Лозница е рядка и слаборазвита. Най-голямо хитро географско значение има р. Бели Лом. Горните и средните течения на реките са врязани в лъоса и в терциерните и кредни варовици, като образуват дълбоки и сухи долини.

Долинната мрежа на реките на Разградско – Самуилската подутина има радиално устройство. Морфологията на речните долини, врязани в миоценски варовици и пясъци се отличава съществено от морфологията на долините, врязани в плиоценските и лъосови наслаги. Каньоновидното всичане е характерно за реките Черни, Малки и Бели Лом. Високите части на склоновете са заети от структурни стъпала, а върху по-ниските са развити речни тераси.

6.Почви

Почвите в Лудогорието са силно повлияни от особеностите на скалната основа и от характера на релефа, климата и растителността. Във връзка с лъосовата и лъосовидната основа, сравнително сухия климат и наличието на сухолюбива лесо-степна растителност от север към юг е разпространението на карбонатните, типичните и изложените черноземи / оподзолените / черноземи, които заемат 39% от обработваемата земя. Сивите и тъмносиви горски почви /61% / са образувани върху слюдести шисти, карбонатни пясъчници и др., под влияние на влаголюбива букова растителност, която постепенно е била унищожена и заменена с по-сухолюбива растителност.

Поради изсичането на горите и интензивните ерозионни процеси, сивите горски почви се характеризират с маломощен хумусно-елувиален хоризонт, който варира от 5 до 30 см., като средно не надвишава 20 см. дълбочина. Сивите и тъмносиви горски почви имат добра структура, пропускат въздуха и задържат влагата и бързо се затоплят през пролетта.

Почвата в общината е главно чернозем, от следните видове: карбонатни, типични, изложени и деградирани. Хумусният хоризонт е от 60 до 80 см. Карбонатните черноземи имат мощност на хумусния хоризонт от 40 до 60 см и съдържат специфични образувания, така наречените карбонатни мицели.

Изложените черноземи са едни от най-плодородните. Това се дължи на техния тежък механичен състав и по-високата им водозадържаща способност. Деградираните черноземи заемат по-малка площ. При тях хумусния хоризонт се отличава с кафяво сив цвят с мощност 40 до 50 см. Характерно за черноземите е високото им плодородие, благоприятни физични, химични и биологични свойства и високото съдържание на хумус азот.

Почвено-климатичната характеристика на общината създава възможност за отглеждането на всички култури, характерни за умерения климат и най-вече за развитието на зърно производството и техническите култури. Освен изброените култури, почвено климатичните условия в района на Община Лозница са подходящи за ягодоплодни и овощни насаждения. Традиционни селскостопански производства са: отглеждането и добиването на зърнени храни, тютюн, слънчоглед, трайни насаждения, дребното месно и млечно животновъдство и др.

7.Въздух

Територията на общината е в пояса на умереноконтиненталния климат и има средна температура през годината 10,9 градуса, през януари 16 С, през юни 23 С.

От метеорологичните параметри, влияещи върху нивото на замърсяване на приземния слой с аерозоли и газообразни вредни вещества, особено голяма роля имат: температурата на въздуха, неговата влажност, скорост, посока на вятъра, интензивността на турбулентния обем и др.

Територията на общината попада в Умерено-континенталната подобласт на Европейската климатична област. Характерни за тази област е средна скорост на вятъра 1-2 м./сек. и високи валежни суми, които осигуряват добро разсейване и самоочистване на атмосферния въздух.

8.Гори

До края на 19-ти век Лудогорието е било покрито с горски насаждения, които в по-голямата си част са изсечени и земите са преминали към селскостопанския фонд. Днес най-широко разпространение горската растителност има по повърхността на платата и сенчестите склонове и по-малко в долините, суходолията и припечните изложения.

18, 64 % са горските територии в Община Лозница. Свързаните с горските ресурси отрасли в общината нямат приоритетно значение. С бъдещото връщане на горите на техните собственици не се очаква да настъпи особена промяна в настоящото състояние, тъй като държавната собственост върху голяма част от тях ще се запази.

Горски територии	Площ, дка
Иглолистни гори	5473
Широколистни и високостеблени гори	6170
Гори за реконструкция	1763
Издънкови гори	24639
Горски пасища	920
Сечища	117
Поляни	625
Ниви в т.ч. дивечовъдни	234
Трайни насаждения	-
Дворни места	4
Горски пътища и просеки	232
Скали, сипеи, ями, пясъци и др.	11
Общо:	40188

Голям проблем са незаконните сечи и честото несъобразяване с лесоустройствените планове от страна на частните стопани. Дървесината се използва основно за отопление, което също е предпоставка за масови незаконни сечи, предимно от по-бедните групи от населението.

Дървесни култури - Най-разпространените култури в района на общината са на салкъмът (бяла акация) (*Robinia pseudoacacia*), белият и черният бор (*Pinus sylvestris*, *P. nigra*), хибридната топола (*Populus x canadensis*).

Салкъмът (бялата акация) е най-широко залесяван сред чуждите за района видове. По-големи или по-малки култури се срещат навсякъде на територията на общината като най-големият масив е между селата Ловско и Студенец, в село Чудомир. Салкъмът се отличава с бърз растеж и има калорична дървесина. Въпреки че променя някои от основните характеристики на почвата (уплътнение, химичен състав) и напред трябва да се поддържа на територията на общината и да се залесява на някои по-лесо-непригодни места, включени в горския фонд. Целта за това е да поеме част от антропогенният натиск от страна на местното население към естествените гори в райони.

Боровите култури са залесявани не само заради бързия им растеж и ценната им (чамова) дървесина, но и на много места с макар и съмнителни естетически мотиви. С последното се обяснява и широкото им използване в парковите зони на града и селата. Днес на повечето места боровите култури са в лошо състояние. Тези гори силно променят състава на почвата и имат значение само за популациите на някои ядовити гъби (масловката). За в бъдеще практиката за залесяване на иглолистни в нетипичния за

тях регион на равнината трябва да бъде прекратена, или поне намалена до разумен минимум.

Тополовите култури се създават основно в поречията на малки вътрешни реки (дерета) и се среща почти във всички населени места на общината. Те растат сравнително бързо и имат ценна дървесина. От друга страна са податливи на различни заболявания и лесно съхнат.

Липовите гори заемат много по-малки площи, основно по северните и източните склонове. Липови масиви има около с. Студенец, с. Чудомир, гр. Лозница. Те често са обект на набези по време на цъфтежа им, когато се събират цветовете за билки. Това довежда понякога до масови погроми.

През деветдесетте години значителна част от тополовите насаждения в общината са поголовно изсечени, в резултат на което терените са силно заблатени и ерозирали. За в бъдеще трябва да се разшири залесяването с местни крайречни дървесни видове – бяла върба, черна и бяла топола.

Някои други естествени и залесявани видове имат макар и нищожно участие в горската растителност на района. Такива са летния дъб, косматият дъб, брястът, и др. Те участват в растителността на района като много малки и деградирани гори или култури. Общата оценка за състоянието на горите в региона е много тревожна. Горите са белите дробове на природата. В тях са съсредоточени, включително и на територията на общината ценни ресурси – дървесина, билки, гъби, богато биологично разнообразие. От друга страна те са най-застрашени от пряко унищожение. Този процес се задълбочава от фактът, че ниският жизнен стандарт на местното население, особено в селата го насочва към най-лесният за бързо оползотворяване на този ресурс. Приоритетно община Лозница трябва да търси финансиране за залесяване и да осъществява такива проекти. Трябва да се избягват голите сечи в горите и по-внимателно да се следи състоянието им особено когато се отнася за естествени гори.

Както вече споменахме, горските масиви, въпреки лошото си състояние и необходимостта от рекреационни мероприятия, се ползват за незаконен добив на дървесина за огрев, като по този начин се нарушава режимът им на стопанисване и намалява ролята им като бели дробове на природата.

Гъби - Ресурсите от гъби на територията на община Лозница са сравнително ограничени. Няма данни да промишлено събиране на видове гъби на територията на общината. Някои видове понякога се събират в по-големи количества, но само за лични нужди. Най-често се събират сърнела и печурка.

Растения - Във фитогеографско отношение територията на община Лозница спада към Дунавския район от равнинно-хълмистия дъбов пояс на долния пояс на дъбовете и черния бор. Растителността се характеризира със средноевропейския тип дъбови гори, при които най-широко разпространение имат церът и благуният с примеси на габър, клен, келяв габър, липа, мъждрян. От храстите най-често срещани са: глог, дрян, бяз, драка, повет, смрадлика, леска и др. Иглолистните масиви са съставени предимно от чер бор и частично – от смърч.

Водната растителност образува различни по големина съобщества около водоемите на общината. Тя обаче няма стопанско значение, а само екологично. Служи като естествен филтратор на водата, убежище и храна за водните животни, включително и стопански ценни видове риба, а при прекомерно размножаване допринася за еутрофикацията на водоемите.

По поречията на реките и в близост до язовир Бели Лом се наблюдават характерни за заливните и крайречните гори от 0 до 600 м. н. в. съобщества от блатна и водна растителност, представена предимно от влаголюбиви храсти и високи треви. Поради постоянното утъпкване и паша на домашни животни, повечето от тях са деградирани и в състава им са навлезли бодливи, отровни и горчиви видове, което снижава фуражната им стойност.

Естествената растителност и под формата на гори, естествени ливади, пасища и пустеещи земи. Културната растителност е представена предимно от ниви, трайни насаждения, изкуствени пасища и паркове.

ТЕХНИЧЕСКА ИНФРАСТРУКТУРА

1. Водоснабдителни мрежи

На територията на общината има 15 /петнадесет/ водоизточника на питейни води, два от които са за гр. Лозница. Годишното потребление на вода за цялата община е 400 хил.куб.м., от които: 75 хил.куб.м. – за промишлени нужди; 50 хил.куб.м. – за напояване и 275 хил.куб.м. - за битови нужди.

Водопроводни мрежи				
Дълж. в км.	Водоеми		помп. станции	
	бр.	кв.м	бр.	Мощност л/сек
114	22	8869	10	225

Дължината на водоснабдителната мрежа е 222 километра. Основно е изградена през периода 1960 – 1970 година.

Населено място	Пречиствателни станции (л/сек)	Каптажи (л/сек)	Водоеми Куб.м.	Кладенци и бр.	Основни външни водопроводи и км.
“Водоснабдяване – Дунав ЕООД” – гр.Разград – район Лозница					
Лозница и с.Ловско	50	3.0	3180	3	44
Бели Лом	От ПС “Гороцвет”		300		4
Веселина	От ПС“Гороцвет”		300		3
Гороцвет			150	3	5
Градина		2.5	220	1	2
Каменар			300 180	1	3
Крояч	ПС “Гороцвет”		200		4
Манастирско		0.3	260	1	1
Манастирци		2.1	100		2
Сейдол		4.5	200		2
Синя вода	ПС “Манастирско”		-		2
Студенец	ПС “Градина”		180		1
Трапище	ПС “Манастирско”		200		6
Тръбач		3.0	160		1
Чудомир	ПС “Тръбач”		-		2,5

Данните са предоставени от Община Лозница

Община Лозница е добре водоснабдена и към момента потребностите на населението са задоволени. Необходима е обаче подмяна и рехабилитация на водопроводната мрежа. Наличната пречиствателна станция е в много добро състояние. .

2.Мрежи и системи за отпадни води

Канализационната мрежа на гр. Лозница е разделна, без помпени станции. Изграждането на същата е започнало през 1976 год. Формират се два водни потока – битово - фекален и дъждовен. До момента са изградени 1 главен колектор с 2 преливника и 5 канализационни клона с обща дължина 7 127 метра от проектираните 19 600 метра, в това число:

- довеждащ колектор-246 м.
- главен колектор – 1 085 м.
- второстепенна канализационна мрежа –5 778 м.

Дължината на канализационната мрежа представлява 11 % от дължината на уличната мрежа в града и обслужваща 35 % от жителите.

Степен на изграденост – 31%.

Степен на ползваемост на канализационната система от промишлеността – 10 %.

Канализационни мрежи		
дължина	пречиств. съоръжения	
	бр.	Капацитет л/сек
7.127 + 5.778 второстепенна	1	50

Необходимо е разширяване на канализационната мрежа, която не е обхванала целия град.

3. Транспортни мрежи

Община Лозница е разположена на територията, която се пресича от важни транспортни артерии с национално значение: ж.п. линията София – Варна през първокласният път Русе – Варна и второкласните пътища Попово – Шумен и Разград – Търговище.

Клас	Обхват	Дължина км.	Вид настилка
I	Русе – Разград – Шумен	11	Асфалт
II	Търговище – Разград – Кубрат	14	Асфалт
II	Попово – Лозница – Шумен	16.5	Асфалт
III	Пороище – Лозница – Манастирци	12.7	Асфалт
	Общо I+II+III	554.2	
IV	Р-н I-2 – Гороцвет – Р-н III – 206	5	Асфалт
IV	Р-н I-2 – Каменар – Р-н III – 206	4,1	Асфалт
IV	Самуил – Веселина – р-н I-2	8.460	Асфалт
IV	Р-н I-2 – Бели Лом	2+100	Асфалт
IV	Ловско – Крояч – р-н II – 51	4,5	Асфалт
IV	Р-н I-2 – яз. “Бели Лом”	2,3	Асфалт
IV	Студенец – Синя вода	4,4	Черен път
IV	Р-н III - 206 – Градина – р-н II – 49	6,7	Асфалт
IV	Р-н II – 51 – Лозница – Синя вода – р-н II – 49	8+300	Асфалт тр.каменен
IV	Р-н II – 49 – Сейдол – Тръбач – Чудомир-II-51-разклон	7,2	Асфалт
IV	Трапище – Тръбач – р-н IV – 49009	5,800	Трошено-каменна
IV	Трапище – Чудомир	3	Черен път

IV	Манастирци – Съединение	6	Асфалт
	Общо IV клас	71,960	
	Общо I+II+III+IV	126,160	

Данните са предоставени от Община Лозница

Пътната мрежа с трошено-каменна настилка е 9,9км., а черният път – 4,4км.

Състоянието на пътната мрежа е сравнително добро. Престоят ремонти на IV-класната мрежа, които ще бъдат финансирани чрез общински бюджет. Многого и разпръснати населени места в общината изискват специално внимание към пътната мрежа, за да бъде възможна целогодишна ефективна транспортна комуникация между тях. През зимата пътните условия се влошават, поради натрупване на снежни преспи в отделни участъци от пътната мрежа.

Освен на пътната мрежа, в Община Лозница се обръща специално внимание на благоустрояването на уличните мрежи в населените места, където над 50% от настилната е черен път.

Пътническите превози се осъществяват от следните пътнически автобусни линии:

Междуселищни автобусни линии:

Бели Лом – Лозница –	6:10; 12:30
Обратно -	11:30; 17:30
Лозница – Крояч –	7:20; 12:35; 16:50
Обратно -	7:30; 12:52; 17:07
Лозница – Манастирци –	7:20; 13:30; 17:05
Обратно -	7:33; 13:43; 17:18

Данните са предоставени от Община Лозница

Междубщински автобусни линии:

Лозница – Разград през Синя вода –	8:00; 10:00; 13:00; 14:30; 17:30
Обратно -	6:45; 8:45; 12:00; 13:45; 16:15; 18:25
Лозница – Разград през Сейдол –	7:20; 13:30; 17:15
Обратно -	11:30; 17:30
Лозница–Разград през Градина–	9:00
Обратно	10:00
Веселина – Разград /в делнични дни/ -	6:20; 8:00; 13:00
Обратно -	7:00; 12:30; 16:45
Веселина – Разград /в празнични дни/ -	8:00; 12:00
Обратно -	8:40; 12:40

Разград – Веселина –	11:30; 15:00; 17:30
Обратно през Студенец -	12:00; 15:30; 17:58
Бели Лом – Разград /делнични дни/-	6:15; 8:00; 13:15; 17:15
Обратно -	7:00; 12:00; 16:30; 18:00
Бели Лом – Разград /празнични дни/ -	7:15; 12:00; 17:30
Обратно -	8:00; 12:40; 18:15

Данните са предоставени от Община Лозница

Междубластни автобусни линии:

Търговище – Лозница –	8:00; 13:30; 17:00
Обратно -	8:40; 13:40; 17:40
Търговище – Манастирци /в петък и неделя/ -	17:40
Обратно	18:15
Разград – Търговище /през Сейдол/-	7:20
Обратно	11:30

Данните са предоставени от Община Лозница

Данните показват, че транспортните връзки са сравнително добри, с достатъчна честота и осигуряват на 6 селища основните пътнически релации – към областния център, други областни центрове и между селищата. 11 селища от общината нямат ежедневна транспортна връзка.

Добрата транспортна осигуреност и комуникативност са сериозна предпоставка за ускоряване процесите на икономическото развитие – главно в областта на селскостопанското производство и свързаната с него преработвателна промишленост.

4. Депа за твърди битови отпадъци

В момента на територията на общината действат 20 броя сметища. Всички са организирани върху площадки, определени и потвърдени от комисия, назначени със Заповед на кмета на общината. Терените са отразени в плановете за земеразделяне. Всички действащи сметища на територията на община Лозница са неконтролируеми и не отговарят на изискванията на екологичното законодателство в частта за тяхната поддръжка и експлоатация. Крайно наложително е в максимално кратки срокове сметищата да се преведат в съответствие с действащата нормативна уредба, както и да се разработи проект за остатъчната им експлоатация и закриването им и се осигурят съответните заместващи мощности.

град Лозница

Събраните отпадъци от територията на общинския център – град Лозница и близкото село Ловско се депонират на сметище, отредено върху земя от държавния горски фонд. Сметището е с площ 4 дка. Намира се на 4 км в посока от гр.Лозница, в дясно от главния път Попово – Шумен – Варна. По груба преценка сметището е с капацитет за работа за периода не повече от 3 – 4 години. Депото е неконтролируемо. Отпадъците се разриват и запръстват веднъж на два месеца, което е крайно недостатъчно и крие потенциални рискове от samozапалване през горещите летни месеци и разнасяне на различни зарази. Има предпазна ограда, но липсва маркировка на подходите и постоянна охрана и контрол върху депонираните отпадъци. До момента не е определен лицензиран оператор за поддръжка на общинското депо.

с. Синя вода

Съществуват две сметища. Първото е в посока северозапад от населеното място, на разстояние 300 м. от него. Заема площ 4 дка.

Второто сметище е в посока североизток, на 300 м. от селото и заема площ от 2 дка.

с. Манастирско

Сметището на селото е разположено в източна посока, на площ от 3 дка. площта е извън регулация.

с. Тръбач

Сметището се намира в западна посока от населеното място. Разположено е в близост до пътя за с.Сейдол на площ от 2 дка извън регулация.

с. Крояч

Сметището е разположено на терен в югоизточна посока, на 300 м. от регулация и върху площ от 3 дка.

с. Студенец

Около населеното място има създадени криминални сметища, намиращи се в дясно от пътя Лозница – Разград и в дясно на пътя за с.Гороцвет. Комисията е одобрила само сметището, разположено на площ 3 дка, което се намира в югоизточна посока от селото. Сметището не е в регулация.

Предписанието на комисията е останалите сметища да бъдат ликвидирани съгласно разпоредбите на закона.

с. Гороцвет

Около населеното място са образувани общо 4 сметища. Две от тях, намиращи се в близост до техническа работилница и до стария мост подлежат на закриване, тъй като не отговарят на изискванията на Наредба № 7 на МНЗ и ЗООС.

Останалите две сметища имат капацитетни възможности и остават в експлоатация. Първото сметище се намира в местността “Крушака”, на 400 м. северно от регулацията на населеното място и заема площ 4 дка.

Второто сметище е разположено югоизточно от селото в местността “Батаклъка” върху площ от 2 дка. Намира се на 300 м. извън регулация.

Експлоатацията на двете сметища може да се продължи при спазване на задължителните условия за привеждането им в съответствие с нормативните изисквания за съществуващи депа.

с. Каменар

В регулационни граници на селото са възникнали няколко криминални сметища, които задължително подлежат на закриване, тъй като не отговарят на изискванията на Наредба № 7 на МНЗ.

В експлоатация остава сметище, разположено югоизточно от населеното място, върху площ от 5 дка. Сметището е с капацитетни възможности и отговаря на изискванията на наредбата.

с. Веселина

Селото разполага с две сметища. Първото е разположено на терен в източна посока, непосредствена близост до регулацията и във водосборната област над съществуващата чешма, охранявана с изворна вода. Сметището не отговаря на изискванията и подлежи на закриване.

Второто сметище е разположено върху терен в югозападна посока от селото, върху площ от 2 дка. Попада извън регулационния план.

с. Сейдол

Сметището на населеното място се намира в югоизточната част на населеното място, на отстояние 300 м. Заема площ от 4 дка и е разположено в ляво от пътя за с.Тръбач.

с. Манастирци

В близост до селото съществуват две сметища. Сметището, разположено в мерата южно от селото, в дясно от пътя за с.Съединение има капацитетни възможности и отговаря на изискванията на Наредба № 7. Заема площ от 4 дка и остава в експлоатация.

Подлежи на ликвидация криминалното сметище за животински отпадъци, което се намира в западна посока от селото, в дясно от пътя за гр.Лозница.

с. Бели Лом

Съществуват две сметища. Едното от тях е утвърдено за експлоатация и се намира северно от селото, на около 150 м. извън регулация. Разположено в местността “Яйкъна” и заема площ от 2 дка.

Второто сметище, намиращо се западно от селото, подлежи на закриване, тъй като не отговаря на законовите изисквания.

с. Градина

Утвърдени са две действащи сметища. Първото от тях се намира източно от селото, в местността “Пътърлък”. Разположено е в дясно от пътя за с. Студенец върху обща площ от 2 дка.

Второто сметище е разположено в местността “Коджаорман”, западно от селото. Заема площ от 2 дка и се намира на около 50 м. от пътя.

с. Трапище

Съществуват две сметища. Първото се намира в местността “Кирпичите”, в североизточна посока от селото. Разположено е на площ от 2 дка и отстои на 400 м. от регулацията на населеното място.

Второто сметище се намира в източна посока от селото, на разстояние 400 м. извън регулация и на около 50 м. от двора на керамично предприятие. Заема площ от 2 дка.

с. Чудомир

Селото разполага с едно сметище, находящо се в местността “Краве мера” /Кошарите/. Сметището е с площ 1, 5 дка. В близост до него няма водоизточници.

с. Ловско

Част от отпадъците на селото се депонират на сметището в гр.Лозница. останалите отпадъци – предимно селскостопански се изхвърлят на сметището в местността “Къшла”, която се намира в северозападна посока. Сметището е на площ от 3 дка. и отстои от регулационната линия.

5.Енергийни мрежи и системи

На територията на Общината няма електрически подстанции. Съществува електропровод от типа 110 KV с дължина 18 км собственост на фирма “Арма”, но не се използва. Електропроводите 20 KV са на желязо – решетъчни и железобетонни

стълбове. 10 км от преносната мрежа в населените места е от проводници 6 кв. мед, което затруднява захранването на необходимите домакински уреди и прибори. След извършената приватизация в близките 2 години ще бъде подменена със стандартни електропроводи.

Работеща електропреносна мрежа:

Ел.мрежи		
дълж. в км.	Мощност kw	Трафопостове
150 -въздушни	20	49
6 -кабели	20	

Трафопостовете са разпределени по населените места, както следва:

Населено място	Брой
Лозница	15
Бели Лом	2
Веселина	3
Гороцвет	2
Градина	2
Каменар	2
Крояч	2
Ловско	3
Манастирско	1
Манастирци	2
Сейдол	4
Синя вода	3
Студенец	1
Трапище	3
Тръбач	2
Чудомир	2

Данните са предоставени от Община Лозница

Периодично се изготвят и се кандидатства с малки демонстрационни проекти за улично осветление към МРРБ.

6.Комуникационни мрежи

Телефонизирани са всички населени места. Към момента се полага оптичен кабел от гр. Разград. Да се създадат възможности за достъп до интернет във всяко едно населено място в територията на общината

На територията на общината има 8 броя АТЦ и са монтирани 6 базови станции на М-Тел и Глобул. Осигурено е 85 % покритие на мобилните оператори от територията на

общината. Покритие на мобилните оператори няма в селата : Студенец, Градина и Каменар

АТЦ	Район на обслужване	Брой постове
ТДВ - Разград		
Лозница	Лозница, Крояч, Ловско, Манастирци	1042
Бели Лом	Бели Лом	196
Гороцвет	Гороцвет, Студенец	157
Каменар	Каменар	120
Сейдол	Сейдол, Тръбач, Островче	210
Синя вода	Синя вода	252
Трапище	Трапище, Чудомир	191
Веселина	Веселина	188
Градина	Градина	86

Данните са предоставени от Община Лозница

7.Газификация и топлофикация

Наличието на централно топлоснабдяване на гр.Лозница е сериозно предимство, но е необходимо да бъдат намерени механизми за оптимизация дейността на дружеството. Проблем са единните фиксирани цени, които не отразяват спецификата на топлофикационното дружество. Не се отчитат конкретните потребителски нужди и възможности на региона. Общината няма участие при развитието на топлофикационната система, която е част от инфраструктурата на населеното място. Появяват се трудности пред местната власт при планиране и реализация на единна социална политика в региона. Едно от възможните решения е децентрализация на собствеността на топлофикационното дружество и поставянето му под ръководство и управлението на местната власт.

Нейното изграждане датира от 1965г. През първите години на експлоатация като топлоносител се използва пара необходима за нуждите на Консервената фабрика.

През 1978г. е извършено разширение , целящо да задоволи нуждите от пара и на фирма “Арма” гр. Лозница.

През 1986 е подменена топлопреносната мрежа, която служи за пренос на топла вода към битовия и стопански потребител.

От 1992г. е самостоятелно дружество с ограничена отговорност, а от 1998г. е еднолично акционерно дружество.

В края на 2004г. дружеството е приватизирано, като собственик се явява фирма “Арма”.

По съществени инвестиции довели до повишаване на енергийната ефективност, които бяха направени през последните години са:

1. Инсталиран е на термостатни вентили и разпределители на всички отоплителни тела при битовия потребител
2. Монтаж на регулатори по ОВ и БГВ в абонатните станции.
3. Преработка на парен котел в водогреене.
4. Централизирано топло снабдяване на СОУ “Христо Ботев” посредством преизолирани тръби и нови абонатни станции
5. В топлоизточника са инсталирани 5 бр. котли от следните типове: ЕКМ – 12 -2 бр., КМ – 12 -2, ПКМ – 4 – 1 БР. с обща производителност 30 МВт / час.

Топлопреносната мрежа има лъчева структура с дължина с3300 линейни метра, но поради отпадане определен брой абонати, фактически се използват 2800 м.

Общ брой на инсталирани абонатни станции- 29 броя от които 5 бр. в експлоатация.

Поради ниското потребление, дружеството формира висока себестойност за единица топлинна енергия.

В края на отоплителен сезон 2004/2005г. абонати на дружеството са сгради на Общински съвет с отопляема кубатура- 18 500 куб.м

Дружеството е лицензирано за производство и пренос на топлинна енергия. Цената за единица топлинна енергия се утвърждава от ДКЕВР и е : 63.48 лв / Мвтч – цена за енергия

34,46лв /квт/ год. – цена за мощност

Дружеството ще има бъдеще ако съумее да разшири потреблението си, а това ще стане ако се включат нови потребители, а такива в гр. Лозница имат стига цените да са конкурентни на енергийния пазар.

Новите акционери на дружеството имат намерение да инвестират във високо ефективно когенерационна установка с мощност – 0.5 Мвт, която произвежда паралелно, топло и ел. енергия, а също така подмяна на стари АС с нови по-ефективни, с което цената ще падне с 40 % от сега действащата.

ТЕДЕНЦИИ В ЕКОЛОГИЧНАТА ОБСТАНОВКА

1. Идентификация на проблемните територии и обекти, степен на увреждане

На територията на Общината се образуват различни видове *отпадъци*, като категорично преобладава делът на битовите и селскостопанските отпадъци. Мотивиращи фактори при тяхното генериране и натрупване се явяват разположението на населението като функция при образуването на ТБО. Процентното участие на производствените отпадъци е незначително, но много сериозен е проблемът с депонирането и третирането на различни видове опасни отпадъци. Натрупването на големи количества биоразградими битови отпадъци, подлежащи на депониране, се явява основен проблем при управление на битовите отпадъци в общината, защото към настоящият момент не е решен въпроса с тяхното оползотворяване. Както в повечето малки селища в страната, така и в тези от състава на Община Лозница отпадъците се събират на неконтролирани сметища, които са в близост до населените места. Много често недобросъвестни хора изхвърлят отпадъците от домакинствата си и на съвсем неподходящи места – скрити от собствения им поглед, но видими за останалите хора и гостите на града. Често плевелите и сухата шума от домакинствата се изгарят. По този начин се замърсява атмосферния въздух, предизвикват се дори пожари. Основната част от населението на община Лозница е ангажирано в отглеждането на селскостопански животни. Практика е боклукът от животните, да се трупа на определени места. По този начин освен, че се отделят неприятни миризми се замърсяват почвените води и почвата. Необходимо е да мине достатъчно дълго време /най-малко 1 година/ за да угние торът и да стане годен за използване в градината. Освен това депонираната биомаса заема много място на депото, като значително намалява капацитетните му възможности. При анаеробните условия на съществуващото сметище се отделя био-газ-метан, който е газ, предизвикващ глобалното изменение на климата.

Предприятията в гр. Лозница, мястото на заустване на отпадъчните води канализационна система и наличие или необходимост от локални пречиствателни съоръжение:

“Арма” ЕАД гр. Лозница - производство на арматура сферична спирателна, отливки, тefлонови изделия, плакирани пясъци за производство на отливки. В момента работи с намален капацитет;

- място на заустване на ОВ – Градска пречиствателна станция за отпадни води - (ГПСОВ) гр. Лозница. На площадката се формират два потока отпадъчни води – битово-фекален и дъждовен. Канализацията е разделна;

- наличие на локални пречиствателни съоръжения – изграден е маслозадържател към ново “Компресорно отделение” и утайтелни шахти за задържане на механични фракции. Необходимо е да се изгради маслозадържател към старо “Компресорно отделение” за задържане на маслата. Утайките от утайтелните шахти периодично се изгребват и се депонират на градското сметище. Химически замърсени води не отпадат. “Топлофикация-Лозница” ЕАД - производство на топлоенергия.

- място на заустване на битово – фекални и дъждовни води – ГПСОВ гр. Лозница;

- наличие или необходимост от локални пречиствателни съоръжения – няма.

“Вазари” ЕООД гр. София - преработка на плодове и зеленчуци, съхранение на дивечово месо;

- място на заустване на битово – фекални и дъждовни води – ГПСОВ гр. Лозница;

- наличие или необходимост от локални пречиствателни съоръжения – утайтелни шахти за задържане на отпадъци от растителен произход и други механични фракции.

“Мерби - 98” ООД гр. Лозница - производство и багрене на дънкови облекла;

- място на заустване ОВ – ГПСОВ гр. Лозница;

- наличие или необходимост от локални пречиствателни съоръжения – необходимо е да се изградят локални пречиствателни съоръжения за задържане на текстилни влакна и други механични фракции.

Дървообработващ цех - към настоящият момент предприятието не функционира; отпадъчните води от цеха са само от битов характер.

По отношение на ограничаването на емисиите на летливи органични съединения при съхранение, товарене или разтоварване и превоз на бензини е необходимо поетапно да се приложат изискванията на Наредба № 16 от 12 август 1999 година на МОСВ, МП, МТ и МРРБ. С наредбата се определят нормите за допустими емисии на летливи органични съединения (ЛОС), изпускани в атмосферния въздух от **инсталации и съоръжения за съхранение и товарене или разтоварване на бензини**, включително при технологични операции, свързани с товарене или разтоварване на подвижни цистерни за превоз на бензини между терминалите или между терминалите и бензиностанциите.

Замърсяването на АВ от **автотранспорта**, като обществения така и личния е незначително. Транспортния трафик на Община Лозница е слабо натоварен. На

територията на населените места липсва градски транспорт, броят на автомобилите е сравнително малък, но като цяло автомобилния парк се състои от стари автомобили, които не са снабдени с катализатори.

Сезонен замърсител, оказващ сериозно влияние на качеството на АВ през зимата е битовия сектор. През последните години са потърсени алтернативни решения на проблема с отоплението и преминаване на индивидуални отоплителни уреди, в повечето случаи, на *твърди горива*. Това води до увеличаване източниците на вредни емисии в приземния атмосферен слой и до влошаване качеството на АВ. На отделянето на вредни емисии от горивните процеси в битовия сектор най - съществено влияние оказва качеството на горивата и климатичните условия. Горивните процеси за отопление са предимно в сезона на облачни дни с висока въздушна влажност, ниски температури и в дните с възможност за температурни инверсии. Като гориво за битови нужди се използва сравнително евтини твърди горива - брикети с високо сярно и пепелно съдържание.

2.Интегрални проблеми за околната среда в територията

Замърсяване на повърхностните води

Пробонабиранията и анализите на отпадъчните води на изход на ГПСОВ-Лозница се извършват периодично. Резултатите на качеството на водата от проведения от РИОСВ мониторинг за последните години включват активна реакция, БПК₅, окисляемост, ХПК, хлоридни йони, сулфатни йони, разтворени вещества, неразтворени вещества, азот амониев, органичен азот, общ фосфор, екстрахируеми вещества. През различните години взетите проби не отговарят на допустимите норми за II категория водоизточници /ДВ бр. 96 от 12.12.1986 год./ по няколко показателя. През м. Ноември 2000 год. в резултат на заустването на отпадъчни води от ГПСОВ - Лозница взетите проби за анализ от водоизточника не отговарят на допустимите норми за II категория водоизточник по показателите амониев азот и общ фосфор. През 2001 год. са извършени две пробонабирания от водоизточника, като при първото осъществено в началото на годината е превишено съдържанието на общ фосфор, а при следващото - БПК₅, ХПК, амониев азот, органичен азот и общ фосфор. През м. Октомври 2002 год. водата във водоизточника не отговаря на допустимите норми за II категория по показатели БПК₅, амониев азот и общ фосфор.

Не се извършва мониторинг в повърхностните води на реките по отношение на биологично активни органични замърсители, като например прилаганите в селското стопанство пестициди и разпадните им продукти.

Подземни води

Основният риск от замърсяване на подпочвените води е от липсата на канализационна система в населените места на общината. Частична канализационна мрежа е изградена единствено в общинския център. Необходимостта от разширение на канализационната мрежа се налага предвид следните обстоятелства:

- някои от терените, върху които са изградени жилищни и производствени сгради и конкретно тези, за които се предвижда разширение на канализационната мрежа са с високи подпочвени води и наличните септични ями водят до реална опасност от замърсяване на питейната вода;

- кварталът, в който се предвижда изграждане на канализационна мрежа е в съседство с група жилищни блокове (180 апартамента) и целодневна детска градина. Денивелацията на терена между квартала и упоменатите обекти е около 15 метра. Подпочвените води, смесвайки се с тези от изградените септични ями просмукват в мазетата и приземните етажи на жилищните блокове и те са практически неизползваеми. Така се създават предпоставки за разпространение на зарази.

По отношение на **акустичната обстановка** в общината няма замервания дали има превишаване на шума над допустимите норми.

Замърсяване на почвите

Извършвания мониторинг по отношение качеството на почвите от РИОСВ-Русе включва хромографски анализи на проби почва по отношение съдържанието на пестициди в нея. Едновременно се следи съдържанието на двадесет и три вещества, някои от са: heptachlor, prometon, lindan, ametryn, aldrin, endrin, propazine, DDT, DDE, DDD и др. Не се наблюдава съдържание на пестициди в почвата над допустимите норми.

Замърсяване на атмосферата

Замърсяването на въздуха на община Лозница от работещата **промишленост** е незначително.

Промишлените източници на замърсяване на въздуха в района на общината, в предвид тежкото икономическо и финансово положение страната, работят с намален капацитет или са закрити.

Характеристика на замърсители на атмосферният въздух /АВ/ подлежащи на контрол: Кратко описание на замърсителите и възможните поражения, които нанасят на животни и хора при превишаване на пределно допустимите нива.

❖ Общ суспендиран прах

Праxът е дисперсна система, чиято дисперсна фаза е от твърди частици. Праxът е с размери от 20 до 50 μm (микрометри). Такива частици се образуват при процесите на разтрошаване, раздробяване, мелене, пресяване и транспортиране на прахообразни материали. На всяка частица, която пада надолу в неподвижен въздух под действие на гравитацията, действува аеродинамично съпротивление. Докато това съпротивление е по-малко от гравитационната сила на частицата, тя пада надолу ускорително. При това движение съпротивлението нараства, докато стане равно на гравитационната сила на частицата. От този момент праховата частица започва да се движи надолу с постоянна скорост, наречена „Скорост на плаване”. Ако въздуха се движи нагоре със скорост, по-голяма от скоростта на плаване на частицата, той ще я увлече по посока на неговото движение.

❖ Фин прах под 10 μm (mg/m^3)

При скорост от 0,1 до 0,5 m/s праховите частици с размер под 5 μm се увличат напълно от движещият се въздух и не се утаяват. При попадане на големи количества фин прах в белите дробове на човека, се получават тежки заболявания от пневмокониоза.

❖ Серен диоксид

Серният диоксид е газ без цвят и със силно остър мирис. Относителното му тегло е 2,26 пъти по-голямо от това на АВ. В голяма концентрация във въздуха, действува възпалително на дихателните органи на човека и животните. Серният диоксид действува поразяващо на очите и дразни кожата на човека.

❖ Сероводород

Сероводородът е безцветен газ със силно неприятен, специфичен мирис на развалени яйца и е 1,2 пъти по-тежък от въздуха. Отделя се при технологични процеси в химическата, металургичната и текстилната промишлености.

При вдишване действува силно отровно върху човека, блокира тъканното дишане, предизвиква остра кислородна недостатъчност и поразява централната нервна система.

Община Лозница не разполага с актуални данни за констатиране на наличие или липса на наднормено замърсяване на АВ.

По отношение *управление на замърсяването с отпадъци* в дългосрочен план са необходими следните действия:

- Оптимизиране на периодичността на извозване на твърдите битови отпадъци за достигане на максимална степен на санитарно-хигиенни условия за опазване здравето на населението и осъществяване дейността с възможно най-ниски разходи;
- Разширяване на системата за организирано сметосъбиране с поетапно включване на всички населени места;
- Разработване на програма за разделно събиране на отпадъците;
- Изготвяне на проекти за ликвидиране на стари замърсявания и нерегламентирани сметища;
- Изготвяне на проект за остатъчна експлоатация и закриване на сметища на територията на общината и включване в обхвата на обслужване от регионално депо гр. Разград;
- Възлагане на дейности по събирането и извозването на ТБО, съгласно ЗООС и ЗУО;
- Изследване на съществуващите замърсявания на територията на землищата;
- Рекултивация на закрити сметища в и край населените места и пътищата и реализация;
- Съставяне на екологични програми в учебните заведения в Общината. Провеждане на квалификационни курсове за заетостите в сферата на Управлението на отпадъците.
- Въвеждане на система за разделно събиране и третиране на оползотворими компоненти /хартия, стъкло, метал, градински и животински отпадъци/ и опасни отпадъци /промишлени, селскостопански, медицински/.
- Изграждане на торища и площадки за разделно събиране на отпадъците по населените места на общината

Пречистването на отпадните води (битови и промишлени) е крайно недостатъчно (посредством механично стъпало) или не се извършва и водите се заустват в реки, септични и попивни ями.

Ниското обществено съзнание и недостатъчният контрол са причина за неадекватно отношение на част от населението към околната среда, чистотата, инфраструктурата. Усилията в тази насока трябва да се насочат към системно информиране на населението за състоянието на околната среда, екологично образование на гражданите и особено на младите хора, организиране и провеждане на кампании за почистване и опазване на средата и природните богатства, подобряване на градската среда чрез запазване, поддържане и увеличаване на зелените площи

3.Основни замърсители, компоненти на замърсяване (води, почви, твърди отпадъци, шум, радиация биологично разнообразие)

Сред големите неподвижни източници на емисии на вредни вещества са:

-“Арма” ЕАД гр. Лозница

-Топлофикация-Лозница” ЕАД

-“Вазари” ЕООД гр. София

-“Мерби - 98” ООД гр. Лозница

Последните три предприятия отделят вредни емисии само през отоплителния сезон.На територията на общината има една мелница, млекопреработвателни и шивашки предприятия, хладилна база за плодове и др.

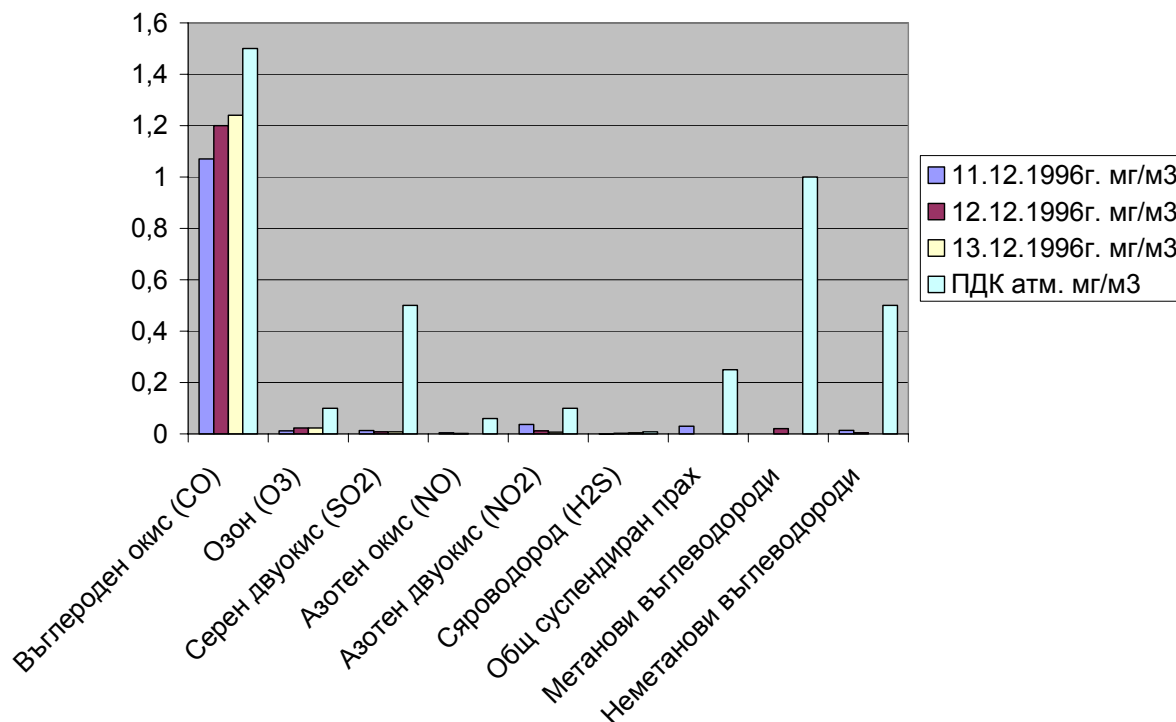
Замърсяването на атмосферния въздух от изхвърлените изгорели газове на автобусите, обслужващи междуселищните линии е почти туширано като се има предвид, че автобусите, които обслужват по-малките и отдалечени населени места вече не пътуват.

Данни от емисионни те и емисионните замервания

Мо	Наименование на измерваните вредности	11.12.1996г. мг/м3	12.12.1996г. мг/м3	13.12.1996г. мг/м3	ПДК атм. мг/м3
1.	Въглероден окис (CO)	1,07	1,2	1,24	10,0
2.	Озон (O3)	0,012	0,023	0,023	0,10
3.	Серен двуокис (SO2)	0,013	0,008	0,008	0,5
4.	Азотен окис (NO)	0,004	0,002	0,0	0,06
5.	Азотен двуокис (NO2)	0,037	0,012	0,007	0,1

6.	Сяроводород (H2S)	0,0007	0,003	0,004	0,008
7.	Общ суспендиран прах	0,030	-	-	0,25
8.	Метанови въглеродороди	-	0,021	0,0	1,0
9.	Неметанови въглеродороди	0,014	0,004	0,0	0,5

Данни от имисионните и емисионните замервания

Територията на общината е с добра екологична характеристика. Няма значими източници на замърсяване. Екологичното състояние на въздуха, водите и почвите е добро. Налице са значителни екологично чисти територии.

АНАЛИЗ НА ТЕНДЕНЦИИТЕ И ПРОЦЕСИТЕ В СОЦИАЛНАТА СФЕРА

1. Население

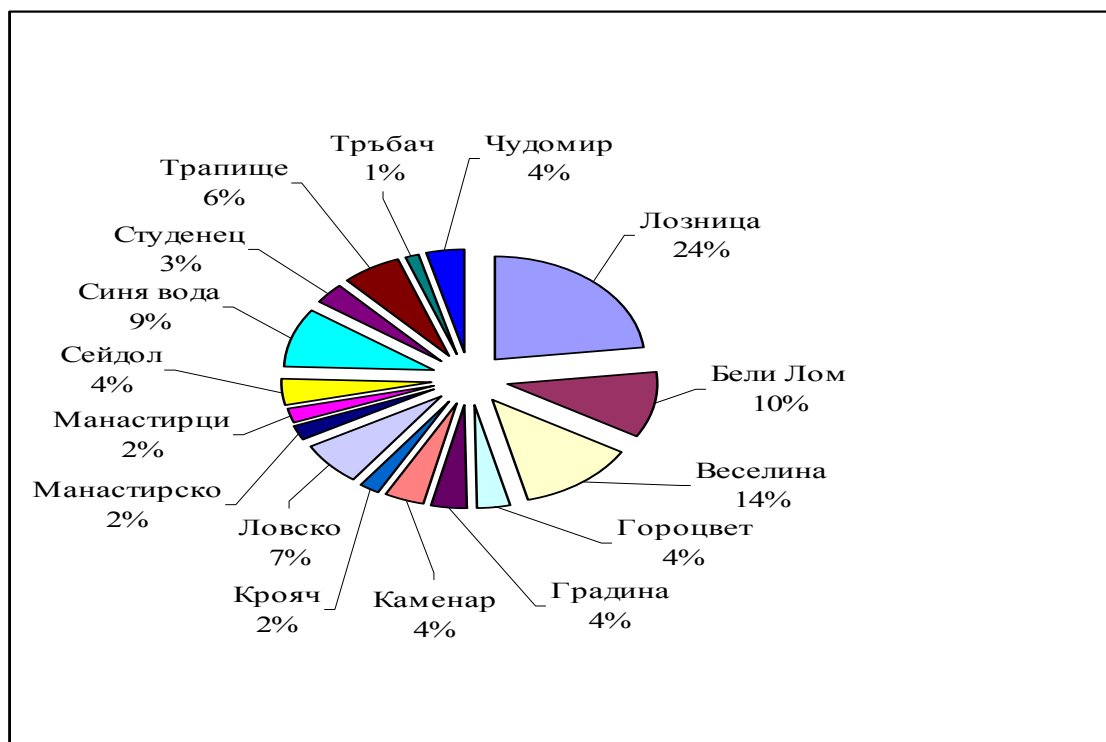
Брой и динамика на населението

Населението в Разградска област живее в 113 населени места при равнище на населеност 4,27 населени места на 100 кв.км. Към 31.12.1998 г. броят на населението в областта е общо 165 759 души, което представлява 2,0% от населението на страната.

Към 31.12.2004г. броят на населението по настоящ адрес в община Лозница е 10 744 души, а по постоянен адрес-13 700 души.

След 2002 година от общината се отделят 11 селища, които преминават към община Търговище. Поради това има рязка промяна в броя на населението. След 2002 година броят на населените места в общината са 17, а кметствата 16.

Процентно съотношение на населението в отделните селища на общината за 2004 година

В зависимост от броя на населението, общините в Разградска област могат да се разпределят в четири групи, като в трета група – общини с население от 10 до 20 х. души – попадат Завет и Лозница.

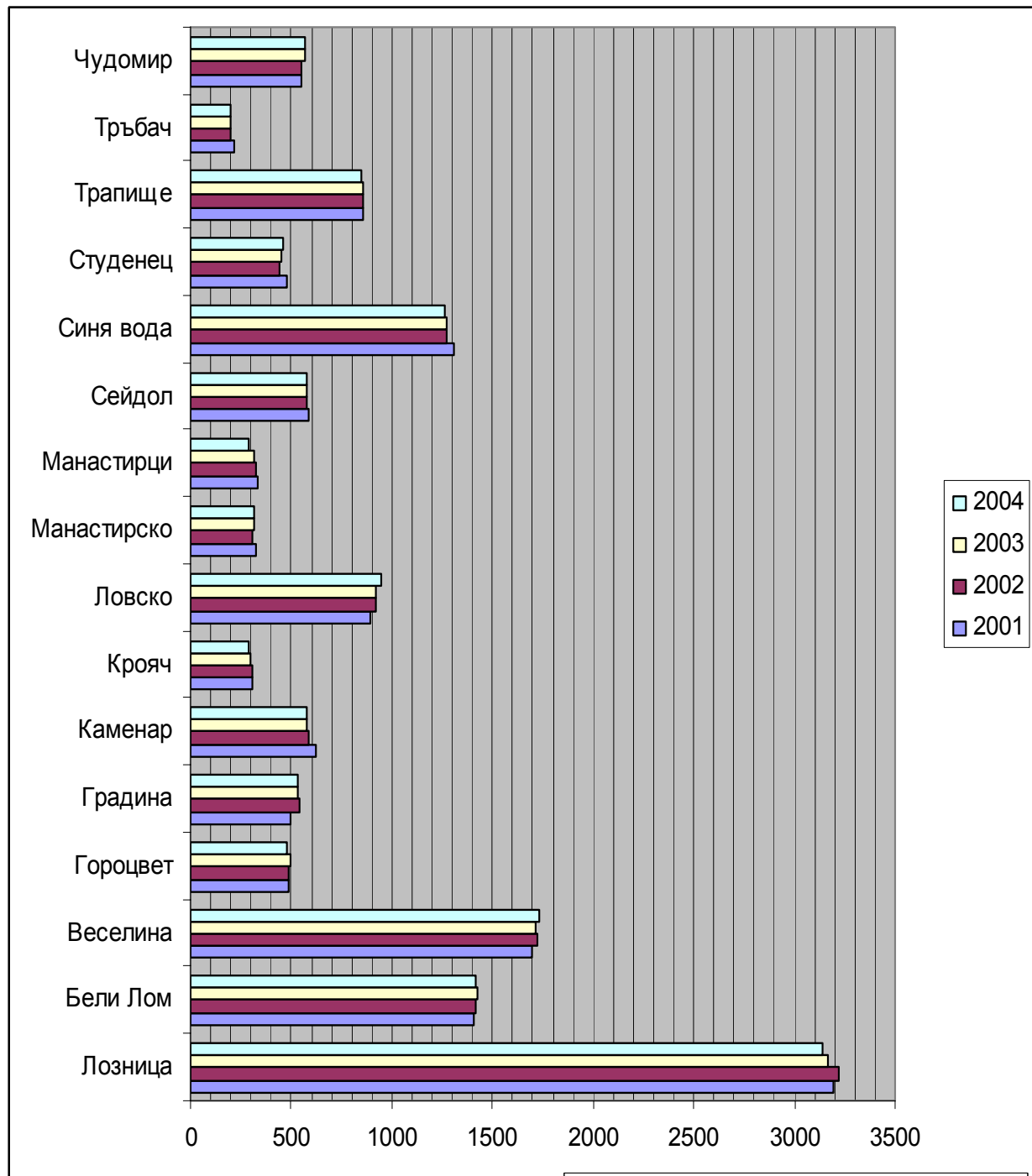
Гъстотата на населението в общината е 39 души/кв.км., по данни предоставени от Община Лозница.

В контекста на Разградска област общината се оценява с ниска гъстота на населението / от 30 до 60 души на кв.км. /, заедно с общините Кубрат, Цар Калоян, Завет и Кубрат.

Населено място	Население			
	2001	2002	2003	2004
Лозница	3197	3220	3162	3143
Бели Лом	1411	1412	1425	1420
Веселина	1694	1721	1713	1736
Гороцвет	483	485	494	482
Градина	497	538	531	528
Каменар	622	587	581	573

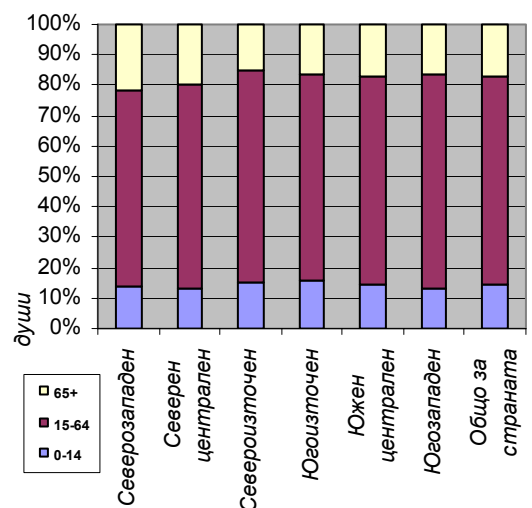
Крояч	305	305	299	287
Ловско	894	924	923	950
Манастирско	327	311	314	315
Манастирци	332	321	312	293
Островче	42	50	54	57
Сейдол	584	574	577	577
Синя вода	1304	1272	1275	1261
Студенец	474	443	451	459
Трапище	855	860	857	849
Тръбач	213	198	195	199
Чудомир	550	549	568	571
Общо	13784	13770	13731	13700

Данните са предоставени от Община Лозница

Възrastова структура

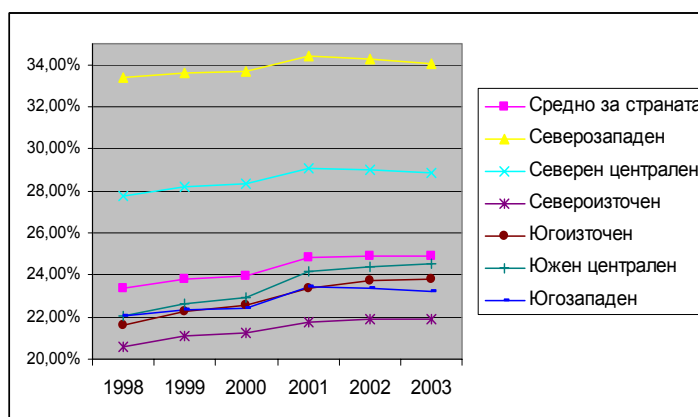
Възrastовата структура на населението във всички райони за планиране е от регресивен тип: нарастват броят и делът на

възрастното население и намаляват тези на младите генерации.

Фиг.1. Възрастова структура на населението по райони за планиране - 2003 г.

Между районите за планиране съществуват определени различия във възрастовата структура (фиг. 4). Тя е най-неблагоприятна в Северозападния и Северния централен район, където са най-високи относителните дялове на населението над 65 г., а най-малки - тези под 15 г. Ниският дял на населението под 15 г. в Югозападния район се дължи на концентрация на население във възрастовата група 15-64 г. – в резултат от натрупването на работна сила в град София. Останалите райони имат параметри на възрастовата структура близки до средните за страната. Относителният дял на населението над 65 г. нараства във всички райони, а този под 15 г. намалява. С изключение на Югозападния район, в останалите райони намаляват

абсолютните стойности на населението във възрастовия интервал 15-64 г. Вътрешните различия в отделните райони са много по-големи.

Фиг.2. Коефициенти на възрастова зависимост

Негативното изменение на възрастовата структура води до икономическото натоварване на населението от възрастовата група 15-64 г. За периода 1997-2003 г. **коефициентът на зависимост на възрастното население¹** има тенденция на увеличаване. Особено критично тази тенденция се проявява в Северозападния (34,0%) и Северния централен район (28,9) (фиг. 5). Нарастването и високите стойности на този коефициент показва, че разходите за издръжката на старите хора за здравни и социални услуги стават по-големи.

Сравненията в европейски план показват, че по стойностите на този коефициент районите за планиране в България са близки до тези на страните – членки от ЕС15, и с влошени стойности в сравнение с новоприсъединилите страни и Румъния, с изключение на Унгария (с която те са сходни).

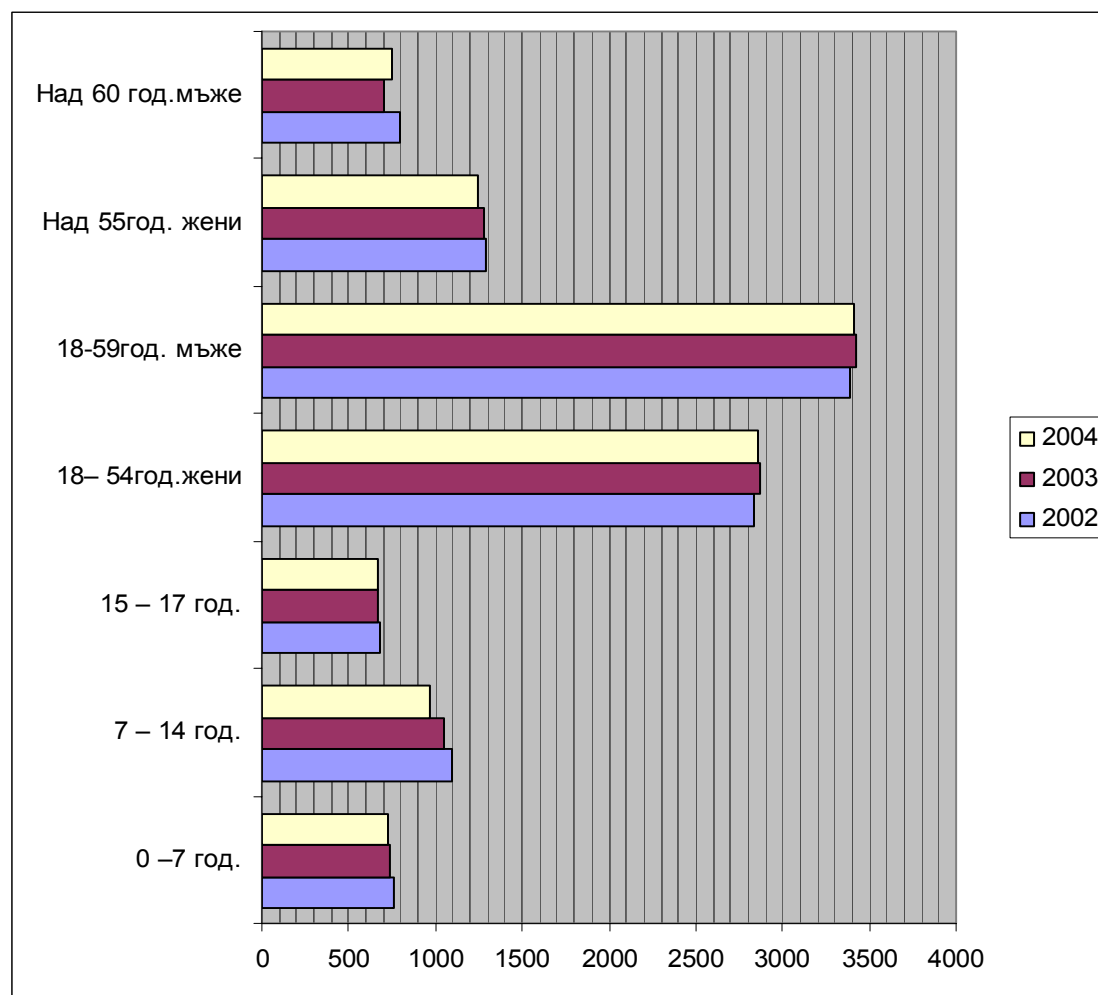
Община Лозница

Населението в трудоспособна възраст наброява 6273 души, което представлява 59%. Делът на населението в трудоспособна възраст е по-висок от средния за страната.

Възrastова структура на населението

Възраст	2002	2003	2004
0 –7 год.	764	738	731
7 – 14 год.	1097	1051	967
15 – 17 год.	684	674	667
18– 54год. жени	2837	2874	2864
18-59год. мъже	3389	3427	3409
Над 55год. жени	1295	1279	1245
Над 60 год.мъже	796	705	749

Данните са предоставени от Община Лозница

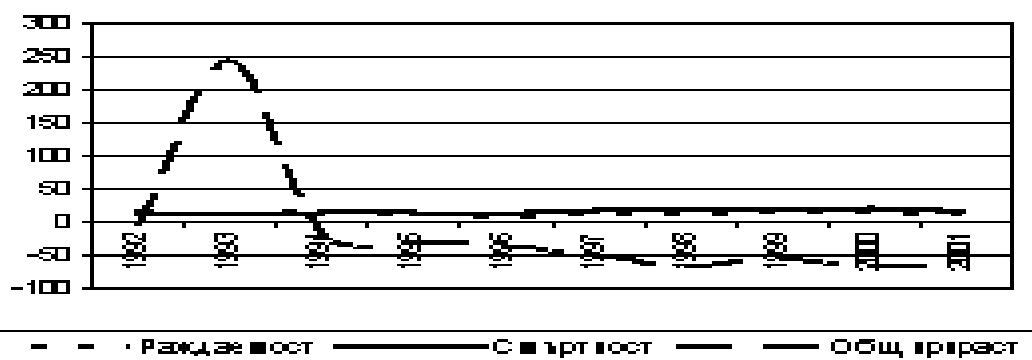
Във връзка с очакваното съотношение между трите възrastови групи – под-, в- и над трудоспособна възраст – Община Лозница би могла да се определи като община с

умерено неблагоприятна възрастова структура, с тенденция за преминаване в неблагоприятна /анализите са за периода до 2010 год./.

Демографска характеристика на населението

Показатели	Години		
	2002	2003	2004
1.Обща смъртност в % 0			
От 0-1год.	13,65	13,36	13,98
От 20 – 59 год.	3,90	4,93	4,25
Над 60 год.	57,93	52,16	60,16
2. Смъртност от 20- 59 на 100 000	1365,5	1335,5	1397,7
Мъже	1386,6	1459,4	1568,0
Жени	1344	1212,3	1228,4
3.Детска смъртност			32.23

Демографски процеси 1992 - 2001

От общият брой на населението на общината 50% са жени и 50% са мъже. Детската смъртност е ниска и не се различава от тази за страната. Наблюдава се най – често сред малцинствените групи от населението.

Естествен прираст

Демографска картина – родени деца

Населено място	2000	2001	2002	2003	2004	Всичко
Лозница	23	30	19	22	25	119
Бели Лом	10	08	06	11	10	45
Веселина	17	11	14	07	10	59

Гороцвет	03	08	08	06	05	30
Градина	02	02	05	01	03	13
Каменар	10	11	07	12	08	48
Крояч	-	04	01	03	01	09
Ловско	08	06	10	09	16	49
Манастирско	02	02	02	02	02	10
Манастирци	03	02	02	01	-	08
Сейдол	03	03	07	04	01	18
Синя вода	09	07	06	05	05	32
Студенец	11	07	10	14	06	48
Трапище	05	05	07	03	01	21
Тръбач	-	02	01	03	03	09
Чудомир	05	03	08	03	07	26
Общо	111	111	113	106	103	544

Коефициентът на раждаемост за Разградска област като цяло намалява в годините на изследвания период. И в седемте общини на областта, включително и Лозница коефициентът на раждаемост намалява, което е сериозен ограничител за нормалното възпроизводство на населението в перспектива.

Етническа структура

По отношение на етническата структура, населението на Община Лозница се оформя в четири големи групи – българи, турци, българомохамедани и роми. Като религиозна принадлежност те се разделят 50% - християни, 50% мюсюлмани.

Обособени ромски малцинства има в с.Студенец и в с.Каменар, където това население е около 90%. Ромско население има в с.Гороцвет но то разпознава себе си като турци.

Голям процент от това население получава социални помощи, които се изплащат от Дирекция "Социално подпомагане"-гр. Лозница

Основният проблем на ромското малцинство е ниската култура на населението – във всички нейни аспекти – здравна, образователна, общност на и пр. Поради факта, че по – голяма част нямат източници на парични доходи, децата не посещават училище и са неграмотни

Общата тенденция в страната на увеличаване броя на населението от ромския етнос налага разработването на дългосрочна политика на приобщаване на етноса към процесите на развитие на общината. Етническият състав на общината позволява подготовката и провеждането на дългосрочна политика на интегриране на етносите, която да има и превантивна роля срещу нарастване на бъдещи етнически разслоения в общината.

2.Заетост

По данни от регионална служба по заетостта гр. Русе към 31.03. 2005 г. регистрирани безработни лица в трите бюра по труда в областта са 15 5 521. Има намаление на безработицата спрямо предходния месец с 4,4 % . Новорегистрираните безработни лица в трите бюра по труда от областта -923 т.е. има намаление спрямо предходния месец с 17,6%. Постъпилите на работа през периода на обявени и необявени в бюрата по труда места, вкл. по програми и мерки са 774 . Тук се забелязва увеличение на заетите работни места с 27,9 %

Регистрирани безработни лица в ДБТ Разград – община Лозница към 31.03.2005 г. са 1832 , а равнището на безработицата е 27,3 %.

Проблем е сезонната и етническата безработица, следствие от сезонното производство в селското стопанство и високия процент малцинствено население.

Общото ниво на професионална квалификация в общината е ниско. Голяма част от населението е с ограничени образователни възможности и може да работи предимно в селското стопанство. Общината изпитва недостиг на професионални кадри – икономисти, юристи, лекари, половината от педагозите пътуват от други населени места. Броят на специалистите с компютърна грамотност и владеещи чужди езици е малък. Липсата на поминък и свободни парични средства е пречка за повишаване на образователното равнище на младите хора. Съществува възможност за реализиране на програми за повишаване на квалификацията и придобиване на специализирани умения, както и на умения за започване на собствен бизнес, насърчаване на предприемачеството и др.

Проблем е сезонната и етническата безработица, следствие от сезонното производство в селското стопанство и високия процент малцинствено население.

Година	Икономически активно население	равнище на безработица %	регистрирани безработни			
			общо	в това число		
				Жени	младежи до 29г.	с основно и по-ниско образование
2000	7595	39.58	3006	1485	870	2184
2001	5638	38.74	2184	1147	612	1445
2002	6700	31.99	2143	1124	638	1427
2003	6700	28.10	1883	1037	502	1285
2004	6700	26.96	1806	1001	425	1287

Година	Регистрирани младежи до 29 г.			
	общо	в това число		
		жени	мъже	с основно и по-ниско образование
2000	870	372		566
2001	612	295		364
2002	638	314		382
2003	502	249		306
2004	425	230		268

Общото ниво на професионална квалификация в общината е ниско. Голяма част от населението е с ограничени образователни възможности и може да работи предимно в селското стопанство. Общината изпитва недостиг на професионални кадри – икономисти, юристи, лекари, половината от педагозите пътуват от други населени места. Броят на специалистите с компютърна грамотност и владеещи чужди езици е малък. Достъпът до информация и квалификационни курсове е силно ограничен, липсват основни познания по управление и умения за развитие на собствен бизнес. Липсата на поминък и свободни парични средства е пречка за повишаване на образователното равнище на младите хора. Съществува възможност за реализиране на програми за повишаване на квалификацията и придобиване на специализирани умения, както и на умения за започване на собствен бизнес, насърчаване на предприемачеството и др.

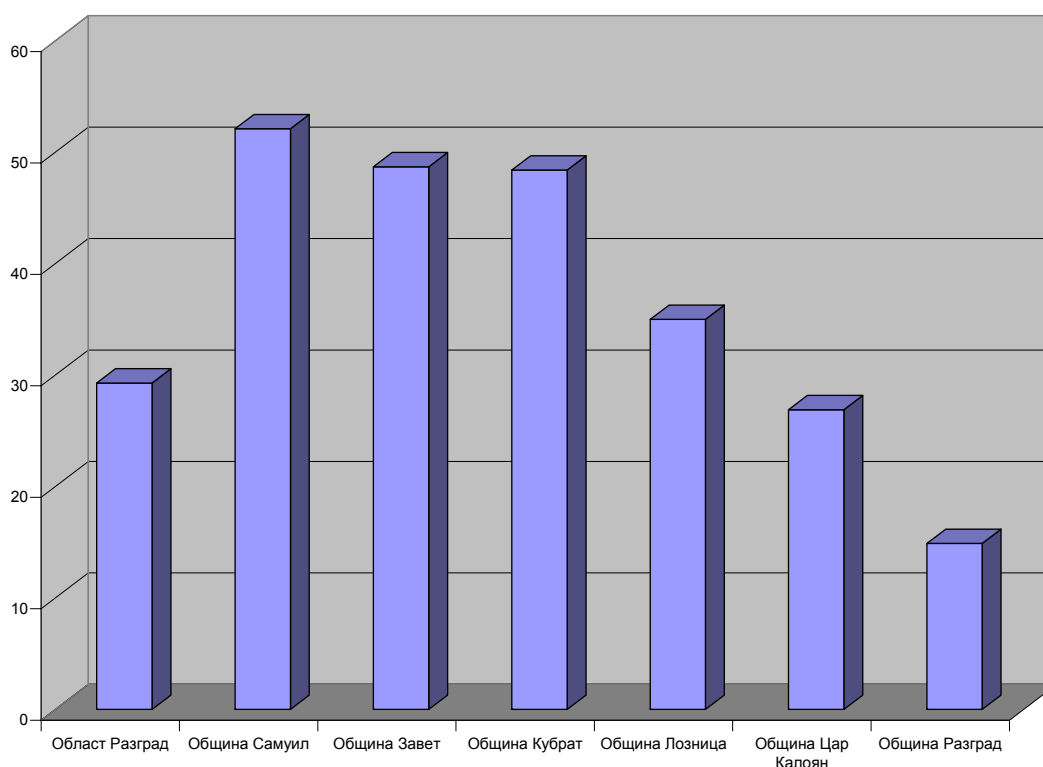
Безработица и структура на трудовите доходи

По-голям е броят и относителният дял на регистрираните безработни жени, в сравнение с тези на мъжете – фактът е валиден както за Разградска област, така и за Община Лозница. Най-висок процент безработни има сред населението с основно образование, което е предимно от малцинствен ромски произход.

Регистрирани безработни към 30.06.1999

Община	%
Област Разград	29,3
Община Самуил	52,1
Община Завет	48,7
Община Кубрат	48,4
Община Лозница	35
Община Цар Калоян	26,9
Община Разград	14,9

Данните са предоставени от Областна управа – Разград

Средномесечните доходи на зетите по трудово правоотношение в Община Лозница за 1998год. са 125 лв.

По-високи са стойностите на заетите в обществения сектор, като най-високи са тези в отрасли “Финанси, кредит и застраховки” и “Производство и разпределение на ел.енергия, газ и вода”.

В частният сектор най-високи са възнагражденията в “Селско и горско стопанство, лов, риболов” и “Търговия и ремонт на автомобили и битова техника”.

БВП НА ОБЩИНАТА	БВП-3021 ЛЕВА НА ЧОВЕК	
Брой ПРЕДПРИЯТИЯ <ul style="list-style-type: none"> • С ПЕРСОНАЛ ДО 10 ДУШИ • С ПЕРСОНАЛ ДО 50 ДУШИ • С ПЕРСОНАЛ ДО 250 ДУШИ • С ПЕРСОНАЛ НАД 250 ДУШИ 	Брой на работниците	Брой на компаниите
	1-10	426
	11-50	10
	До 250	5
	Повече от 250	-
	Общо	441

Структурните промени в местната икономика доведоха до закриване или реструктуриране на предприятията в общината.

Общото ниво на професионална квалификация в общината е ниско. Голяма част от населението е с ограничени образователни възможности и може да работи предимно в селското стопанство. Общината изпитва недостиг на професионални кадри – икономисти, юристи, лекари, половината от педагозите пътуват от други населени места. Броят на специалистите с компютърна грамотност и владеещи чужди езици е малък. Липсата на поминък и свободни парични средства е пречка за повишаване на образователното равнище на младите хора. Съществува възможност за реализиране на програми за повишаване на квалификацията и придобиване на специализирани умения, както и на умения за започване на собствен бизнес, насърчаване на предприемачеството и др.

Сравнително висок е процента на безработните, които никога не са били официално назначени на работа, докато делът на тези, които доброволно са напуснали предишната си работа е доста нисък.

Година	Трайно безработни с престой над 1 година			
	общо	в това число		
		жени	младежи	с основно и по-ниско
2000	1701	902	396	1352

2001	1420	793	319	1048
2002	1408	776	322	1012
2003	1331	785	291	971
2004	1300	769	238	983

Друга негативна характеристика е, че поради ниския икономическия растеж, липсата на свежи инвестиции и технологично и продуктово обновление, безработните със специалност трудно се реализират и в повечето случаи ще се налага да се занимават с дейности под тяхната квалификация.

Година	Обявени свободни работни места	Заети свободни работни места
2000	225	209
2001	169	160
2002	195	192
2003	278	302
2004	224	266

Бюрото по труда в общината прилага различни мерки за справяне с безработицата /съгласно Закона за закрила при безработица и насърчаване на заетостта/, сред които са различни облекчения за работодатели при наемане на работа на безработни до 28 годишна възраст с висше образование и до 24-годишна възраст със средно и по-ниско образование, на сираци, на безработни с трайно намалена трудоспособност, на безработни на непълно работно време, на продължително безработни лица. Съществуват и мерки, насочени към самите безработни. Лицата с право на парично обезщетение, желаещи да започнат самостоятелна стопанска дейност, могат да получат наведнъж полагащите им се обезщетения след одобряване на проект, съществува възможност за подпомагане и на безработните при започване на работа в друго населено място.

Година	Устроени на работа лица				
	общо	в това число			
		младежи	жени	с посредничеството на Бюро по труда	
				общо	в т.ч. По Програми и мерки за заетост
2000	456	48	205	415	168

2001	278	33	115	242	80
2002	530	54	242	433	268
2003	1117	354	543	859	635
2004	678	216	306	629	311

3.Здравеопазване

Здравен статус и здравен риск

Причина	2000	2001	2002	2003	2004
Инфекциозни болести и паразитози	60	440	580	351	269
Новообразувания	132	197	129	114	142
Болести на ендокринните жлези, хр., обм. Имунитет	289	619	646	479	627
Болести на кръвта и кръвотворните органи	200	69	78	72	51
Психични разстройства	91	245	290	183	214
Болести на нервната система и сетивните органи	377	1081	946	874	853
Болести на органите на кръвообращението	1230	2802	3773	3149	1313
Болести на дихателната система	2125	2578	1585	1508	1454
Болести на храносмилателната система	196	677	597	452	494
Болести на пикочно-половата система	503	803	906	721	1000
Усложнения на бременността и ражданията	17	133	71	22	7
Болести на кожата и подкожната тъкан	162	264	281	181	266
Болести на костно-мускулната и съединителната тъкан	147	258	338	276	380
Вродени аномалии	-	20	34	5	2
Симптоми, признаци и недобре определени състояния	2	4	405	276	345
Травми и отравяния	226	471	405	276	345
Всички класове	3677	9860	11971	8226	9645

Данните са предоставени от Община Лозница

Според данните предоставени от изпълнителите на медицинската помощ, е налице тенденция за снижаване на заболяемостта. Но на факта, че се регистрират заболявания открити за първи път у един и същи пациент и преминаването през здравните заведения на едни и същи болни с хронични заболявания. Влияние оказва също така по-широкото прибягване към самолечение, до услугите на нетрадиционна медицина, икономическата стагнация и други фактори, свързани с медицинската помощ.

Структурата на заболяемостта на населението в общината съвпада като цяло с тази в страната . На първо място с:

- Болести на дихателната система;
- Болести на органите на кръвообращението.
- Болести на пикочно-половата система;
- Болести на нервната система и сетивните органи;

Мрежата от здравни заведения на територията на Община Лозница е оптимално развита, покрива територията на цялата община и осигурява възможности за близка и достъпна здравна помощ. Здравното обслужване обаче е затруднено поради лошите транспортни връзки между населените места в общината; липсата на техника; липсата на квалифицирани кадри; ниската здравна култура на населението, особено от ромски произход; липсата на финансови средства за обезпечаване на персонално лечение.

В Лозница се намира и един от малкото в България Центрове за рехабилитация, подходящ за провеждане на лечение на болестите на обмяната на веществата. Днес Центърът работи сезонно, само през неотоплителния период. Един от основните проблеми е намирането на нова подходяща сграда за пълноценното му функциониране.

До 1-ви януари 2003г повечето от населението е с неплатени осигуровки.

Най-големият проблем за Община Лозница в системата на здравеопазването е недостатъчният брой квалифицирани специалисти, които да заемат необходимите за територията 7 индивидуални лекарски практики. До този момент са заети само 4 /четири/ от тях, въпреки анонсирането на свободните места в национален контекст. Това, от своя страна, би довело до неоптимална обхванатост на населението със здравна помощ, което особено за Община Лозница е много неблагоприятно, поради съществуващата ниска здравна култура на голяма част от малцинственото население и повишения здравен риск.

До 1-ви януари 2003г повечето от населението е с неплатени осигуровки.

Най-големият проблем за Община Лозница в системата на здравеопазването е недостатъчният брой квалифицирани специалисти.

Регистрирани в територията на общината лечебни заведения за извънболнична помощ са :

- 1.Амбулатория за първична медицинска помощ – инд. практика д-р Геро Нонов Михайлов

2.Амбулатория за първична медицинска помощ – инд. практика д-р Альоша Горельов

3.Амбулатория за първична медицинска помощ – инд. практика д-р Мариана Иванова Димитрова

4.Амбулатория за първична медицинска помощ – инд. практика д-р Светлан Иванов Христов

Регистрирани амбулатории за първична стоматологична помощ индивидуална практика са :

1.Амбулатория за първична стоматологична помощ – инд. практика д-р Решид Джемалов Кехайов

Амбулатория за първична стоматологична помощ – инд. практика д-р Роза Борисова Милушева-Атанасова

3.Амбулатория за първична стоматологична помощ – инд. практика д-р Муса Сабриев Дурльов

Регистрирани са лечебните заведения на извънболнична помощ и хосписите центрове, лаборатории, диспансер, ДМСГ, хосписи и др.

1.Хоспис „Свети Иван Рилски „- Кооперация ул. „Дружба” 6 д-р Мариана Добрева Христова

а. Медико-зъботехническа лаборатория „Здраве Стоянови и СИЕ „СД ул. „Дружба „ 17 ет. 2 Георги Статев Стоянов

Приоритетните направления за подобряване на здравния статус на населението са насочени към подобряване качеството на профилактичната дейност и на диспансерното наблюдение; повишаване квалификацията на медицинските специалисти и осигуряване на квалифицирани кадри; оптимално обхващане на населението с лекарска помощ и оказване на 24 часово медицинско обслужване; повишаване здравната култура на населението чрез здравни образователни кампании и персонални консултации.

4.Образование

Образователното равнище на населението в Община Лозница е сравнително ниско, особено това на малцинствата.

Основен проблем на образованието в общината е ниската раждаемост и респективно липсата на достатъчен брой деца, които да посещават училище.

Брой училища - МЕСТОПОЛОЖЕНИЕ	
• НАЧАЛНИ	3
• ОСНОВНИ	5
• СРЕДНИ	1

Брой ДЕТСКИ ГРАДИНИ	8 бр.
ВЕСЕЛИНА	
БЕЛИ ЛОМ	
ЛОЗНИЦА	
ЛОВСКО	
СИНЯ ВОДА	
ТРАПИЩЕ	
ЧУДОМИР	
СЕЙДОЛ	

Голям проблем е нежеланието на родителите децата им да учат в определените от общината учебни заведения. Предпочитанията им са насочени към училищата в гр.Лозница, където се предполага, че образователното равнище е по-високо и образователния продукт по-качествен.

Представителите на общината определят българският език като един от най-важните предмети в началното и средно училище. Езиковите комуникативни умения са предпоставка за бъдещата успешна интеграция на малцинственото население в общността.

Единствено специализирано средно учебно заведение на територията на Общината е Професионалната гимназия по ветеринарна медицина .

Към настоящия момент в него се обучават 360 ученици, по следните специалности:

- “Ветеринарна медицина”, със следните професии :
 - Ветеринарен техник
 - Ветеринарен лаборант
 - Лозаро-винар
 - Земеделец
 - Фермер
 - Икономист-мениджър

Професионалната гимназия е с принципал Министерството на земеделието и горите. Предвижда се разкриване на нови специалности, освен след специално решение на МОН.. Има налична техника за провеждане на практическото обучение, тя е амортизирана, морално остаряла и е необходимо да бъде подменена. Средства за това в момента не се предвиждат.

Специалността “Икономист-мениджър” е нова, интересна и съвременна дисциплина, но нейното качествено преподаване и респективно усвояване от учениците, зависи изключително много от съвременните технологии за компютърно счетоводство и управление, до които гимназията в момента няма достъп.

ПРОБЛЕМИ

Материалната база на училищата е крайно амортизирана, частични ремонти се извършват през пролетните и летните ваканции, но училищните сгради се нуждаят от капитален ремонт на основните инсталации, помещения и покривите. Дървените дограми на прозорците са остарели и увредени, оттам се появява проблем със затварянето и уплътняването; отоплението е с печки на твърдо гориво, което от своя страна създава нездравословен микроклимат за учащите и работещите в училищата-отделяне на токсични газове при горене на брикети; запрашени учебни помещения.

Неудобен и неуютен транспорт за превоз на пътуващите ученици.

Покривните конструкции на повечето от училищата се нуждаят от основен ремонт.

Крайно неудобство създават и външните тоалетни помещения. Липсата на компютри и интернет, на аудиовизуална техника е друг важен проблем.

5. Спортна инфраструктура

Общината разполага с:

- Градски стадион	1бр.в гр. Лозница
Спортни зали	4 бр. в град Лозница;ОУ с. Бели Лом;ОУ с. Веселина; СОУ гр. Лозница

Отделно във всички селища има селски игрища, които са в много лошо състояние и трудно се стопанисват и поддържат.

Спортната зала в гр. Лозница е построена през 1972год. Последният частичен ремонт е извършен преди около 15 години и в момента се извършва ремонт на сградата който частично е довършен.. Създаването на условия и стимулирането на спорта в Общината е приоритет на Общинското ръководството. Изградени са два спортни клуба, СКБ “Кубадън” - по борба и ФК ”Вихър” – футбол. Тази година е сформиран и футболен клуб „Веселина”

Въпреки реалностите спортният обект се ползва от населението на Общината и от спортен клуб по борба “Кубадън”. Спортният клуб е създаден през 1997г., като структурна единица на БФБ.

Има Устав приет на общо събрание през 1997г., изменен и актуализиран през 2000г. Ежегодно в клуба тренират около 70 деца, разпределени в четири възрастови групи и една подготвителна група. Назначени са двама треньори, които се занимават с подготовката на състезателите. От основаването на клуба до 2004год. са постигнати следните резултати:

Общо спечелените медали от Републиканските Първенства са 30, от които 10 златни, 13 сребърни и 7 бронзови.

Футболен клуб “Вихър” се създава през 1986г. Той е юридическо лице с нестопанска цел, притежава име, емблема и устав приет на общо събрание през 1986г. изменен и допълнен през годините. Ежегодно в клуба тренират 43 футболисти, от които 18 мъже и 25 деца. Назначен е треньор, на когото Общината осигурява работа съобразно дейността - физкултура и спорт. За тренировъчна и състезателна дейност клуба ползва построения през 1987г. градски стадион с разгърната площ от около 37 дка., която включва футболно игрище, трибуна с 5 500 места, съблекални, склад, тоалетна и паркинг. Стадионът се намира в сравнително добро състояние, но съблекалните и баните се нуждаят ежегодно от ремонт и освежаване. Всяка година Общината планира средства от бюджета, с които финансира част от дейностите на футболния клуб. Поради недостиг на бюджета Общината няма възможност да заделя средства за поддръжка и ремонт на спортната база.

Футболния отбор играе в областна А група и е на 5 място във временното класиране.

Провеждането на областните детски първенства е започнало през 2003г., на което отбора не е взел участие. През 2004г. детския отбор се е класирал на 3 място на Областното ученическо първенство. Тази година е сформиран и футболен клуб „Веселина”. При откриването на клуба гражданинът от Р Турция, жител и на с. Веселина направи дарение от униформи, спортни обувки, наколенки и топки за футболистите от с.Веселина. С паричните средства събрани от бивши жители на селото и сегашни на Фюрюзкьой – Истанбул Р Турция предстоят да се закупят мрежи и друг инвентар за стадиона на селото.

Независимо от недостига на средства в бюджета, общинското ръководство ще продължава и занапред в рамките на възможностите да финансира развитието и на двата спортни клуба.

6.Културно наследство

Основните институции, с които би се гордяла всяка община и при нас са читалищата . Показали своята ефективност и потребност те съществуват вече през три столетия . На територията на Община Лозница има 16 читалища, от тях с активна дейност се отличават 12. В момента те се ръководят от приетия през 1996г ЗНЧ , но като че ли той вече се нуждае от актуализация за да е в “крак” с новото време и днешната действителност .

В 12-те читалища се разгръща активна творческа дейност , като основни си остават дейностите библиотечна и самодейността-любителското творческо. Затова и в перспектива те залагат преди всичко на това да обогатяват и разширяват не малкия книжен фонд , както и да се снабдяват с определени издания на периодичния печат. Любителските колективи за народно творчество, не само че не са намалели, но и се увеличават.

Освен с културна дейност някои от читалищата са и водещи организации и партньори при разработването и реализирането на проекти . В такива проекти активно участва през 2003/2004г. читалище с. Веселина. Той бе водеща организация в реализирането на проект „Популяризиране на турската литература на Балканите”, чиито партньори бяха Медиен ресурсен център – Разград, сдружение „Север”- Разград, Турски културен център „Делиорман”– Разград, Литературно сдружение”Делиорман „- Разград и др. За този проект на читалището бяха отпуснати 1000 лв от НСЕДВ. Читалище”Христо Ботев” с. Веселина активно участва и при организирането на поетични вечери и представяне на творчеството на различни автори съвместно с ДТ „Назъм Хъкмет” гр. Разград, както и в разработване и на различни детски и еткултурни проекти. През 2002/2003г. читалището кандидатства с детски проект „Етнокултурни мостове-традиции на българите, турците и циганите в с. Веселина”, който бе одобрен и допринесе за читалището I-во място в конкурса „България-нашето бъдеще” и Национална диплома със значка „Рицари на познанието”.

Трябва да се изграждат групи от различните етнически общности живеещи на територията на общината, както и да се показва тяхното фолклорно наследство. Като по този начин голяма част от потребители ще се превръщат в създатели на културните ценности. Все по-широко да се популяризират клубните дейности по интереси. Понастоящем нашите младежи се нуждаят от това, защото те са хора с разпространен и широк интерес. През идващият период изграденият вече Ансамбъл за Български и Турски песни да разшири своя обсег, като обхване и останалите етнически групи.

Фолклорното наследство на Общината да се популяризира чрез участието на нашите групи в различните фестивали и регионални участия в страната и чужбина .

Всичките читалища се помещават в читалищни сгради строени по предназначение с изключение на читалището в с.Бели Лом . Но тъй като те са строени доста отдавна всичките се нуждаят от основен ремонт. Техническата съоръженост на читалищата е слаба. Те не притежават компютри – съвременната връзка със света за да бъдат актуални и да отговарят на изискванията на времето в тях трябва да се изградят интернет зали, както за тяхно ползване така и за обучение на младите хора по места. Те трябва да разполагат със съвременна аудио и видео техника.

За осъществяването на тези дейности читалищата трябва да разполагат и със съответните кадри. За да се намерят подходящи хора по населените места днес не бива да представлява трудност, тъй като в региона има доста хора с определен ценз и знания, които търсят поле за изява и средства за препитание. Стига умело да се използва конкурентното начало .

За сега основното финансово обезпечаване на тия институции е държавната субсидия, но не защото няма други пътища, или защото читалищните настоятелства не са досетливи , а защото все още сега действащите нормативни актове в нашата страна не позволяват на спомосъществувателите да осъществяват дарителска дейност. Получаваните средства от отдаването на собствените вече земи под наем са оскъдни, защото такава е стойността им в днешно време .

Друг проблем за решаване през следващите години е обособяването на собствеността на сградите . Значителна част от тях представляват публично общинска собственост и читалищните настоятелства не могат да оперират целенасочено с наличните помещения, за да имат икономическа изгода от тях, защото влизат в противоречие със Закона за Местното Самоуправление и за Местната Администрация.

Читалищата вече се ориентират в изготвянето на проекти като бъдещ възможен източник за финансиране, но за целта е необходимо те да притежават компютри със съответната интернет връзка.

Крайно време е в общината да се изгради изложбен център , където да бъдат експонирани и съхранени картини от местни художници, като някои от тях са доста уникални, както и съхранението на многото скулптури които не се съхраняват добре в момента и доста от тях се рушат .

Читалищни сгради

читалища	Населено място /адрес, телефон/	Финансиране /в лева/
ПРОБУДА	Гр.Лозница ул.Дружба№21,тел:25-81	32 898
ДОБРУДЖА	С.Бели Лом ул.Цариградско шосе	4111
ХР.БОТЕВ	С.Веселина ул.Хр.Ботев№42	4111
НАУКА	С.Каменар ул.Тодювци №33	4111
ДИМО АРСОВ	С.Ловско ул.Ст.Планина №19 тел:24-57	4111
РАЗВИТИЕ	С.Сейдол ул.Г.С.Раковски №18	4111
СИЛА	С.Синя Вода ул.Ал.Стамболийски №23	4111
ХРИСТО БОТЕВ	С.Трапище ул.Христо Ботев №27	4111
СВЕТЛИНА	С.Градина ул.Г.Бенковски №14	4111
ПРОБУДА	С.Гороцвет ул.Искър №13	4111
ИЗТОК	С.Манастирци ул.Ал.Стамболийски №22	4111
ВАСИЛ ЛЕВСКИ	С.Чудомир ул.Лудогорие №16	4111

Общото състояние на сградния фонд на читалищата не е добро. Всички се нуждаят от неотложни ремонти – подмяна на дюшемета, ремонт на тавани, подмяна на ел.инсталации, отточни тръби, водопроводи, ремонт на покриви, измазване на сградите отвън и отвътре.

На територията на общината функционира Музеен комплекс село Сейдол – обявен от НИПК за единичен културен паметник на културата с предварителна категория «местно значение» от 1994 год. и като групов паметник на културата. Реставрирана е голяма старинна къща в центъра на селото е създаден един от големите и богати комплекси в Лудогорието. Действащият музеен комплекс е с над 600 кв. м. разгъната експозиционна площ и фонд с над 7 000 единици. Експозицията е в помощ на учебно-възпитателния процес на училището. В четири зали и покрит навес е разположено внушителна по количество етнографска колекция. Тя е ценен източник на автентична и точно документирана документация за бита и културата на местното население. Към нея е комплектована фоно и видеотека – с над 200 изпълнения на автентичен фолклор, около 30 възстановки на местни обреди и обичаи, както и друг аудио и видео документален материал. Експозицията е разположена в четири зали – “Археология”, “Нумизматика”, “Минералогия”, “Земеделие и бит”. Музейния комплекс разполага с изложбена и заседателна зали, включващи 100 платна на български художници.

Действащата тъкачна работилница възстановява и съхранява популярен местен занаят – тъкачеството. Тук на разположение има тъкачни станове, с възможност за обучение в тъкачество на около 30 души. Просторната градина дава ясна представа за бита и живота на нашите деди, живели тук преди години. Комплекса се използва като творческа база и с учебно – познавателна цел от възпитаниците на местните учебни заведения.

Зоокът – съществува от 20 години на площ от 1,5 дка. В различни по големина клетъчни помещения се отглеждат, а някои размножават около 60 вида животни, сред които и доста атрактивни и нетипични за нашата фауна.

Исторически местности – антично селище в околностите на гр. Лозница; историческо място “Бункера” с. Манастирско; историческо място “Юмрука” гр. Лозница; историческо място “Чистилицето” с. Синя вода; историческо място “Змиярника” с. Манастирско.

Местност “Тюлбето” – на около три километра от село Сейдол по направен през гората път, се стига до историческата местност “Тюлбето”. Намира се на високо място с буйна гора, в горната си част завършваща с равна поляна оградена с вековни дъбови дървета, за които има поверие, че са свещени. От тук се открива панорама към поречието на река Врана и към Търговищкия балкан. От поколения на поколение се е предават легенди, за това как м. “Тюлбето” е използвана от турци и българи по време на техните религиозни празници. Християните са правили молебен за дъжд по Гергьовден за добра реколта и берекет. Местността е определена за обредна по времето на турската империя.

Културен и етнографски календар - - 6 май – фолклорен празник - надпяване, провежда се м. ”Тюлбето”, с. Сейдол .

Във всички селища на общината има религиозни храмове. Спешно имат необходимост от ремонт църквата в с.Гороцвет и джамията в с.Трапище. Общината кандидатства за целево финансиране по програмата “Красива България”. Повечето от храмовете също трябва да бъдат ремонтирани. Благотворителна акция, организирана от частно лице, е осигурила малка сума пари за църквата в гр.Лозница.

По отношение на инфраструктурата, обезпечаваща спортните дейности, общината разполага със стадион, който е с много добра база; спортна зала, също в добро състояние. В още две големи села има спортни зали, които се нуждаят от ремонти, но са в добро състояние.

7. Социални заведения

Социалните заведения на територията на Общината са 3:

1. Дирекция Социално подпомагане, което е на подчинение на Министерството на социалната политика
2. Д С П /Домашен социален патронаж/
3. Д В Ф У /Дом за възрастни с физически увреждания/
ДСП и ДВФУ са на общинска издръжка

Предлаганите социални услуги в са 2 вида : в общността и извън общността

В общността предлаганата услуга е ДСП.

Работния персонал се състои от домакин-касиер, шофьор, готвачка и 2 санитарки. Обслужваните лица в момента са 35, а капацитета на патронажа е 45 човека.

В ДВФУ персонала са състои от 15 човека от които Директор, 2 медицински сестри, 1 социален работник и останалите обслужващ персонал. Извършен е основен ремонт на кухнята и двата етажа на сградата. Предстои ремонт на асансьора, подмяна на алуминиевата дограма и парната инсталация. Капацитета на Дома е 35 човека, заети са 31 легла , а свободните са 4 /две за жени и две за мъже/

Всички заведения за социални услуги са общинска собственост. От тях само ДЛФУ в с.Ловско е разположено в масивна сграда, а останалите три – в полумасивни. Основен проблем е финансирането на социалните патронажи, които в близка перспектива ще бъдат намалени.

УРБАНИЗАЦИЯ

1. Проблеми на урбанизацията

Характерно за общината е наличието на ясно изразен център и периферия, включваща териториите на останалите населени места. Основните проблеми на урбанизацията в общината са свързани с трайно изразената тенденция за миграция на хората от общината. Миграционните процеси са ясно изразени от селата към градовете и от общината към по-големите градове на страна и чужбина /особено за младите хора/. Тази тенденция се обуславя от наличието на жилища в града и по-доброто качество на услугите. В резултат е на лице западане на дейностите, свързани с услугите в селата. Това дава отражение и върху икономическата активност.

Тенденцията е тревожна и води до сериозни икономически и демографски диспропорции. Налагат се изводите, че следва да се насочат усилия към съживяване на

икономическата активност в периферните територии чрез стимулиране изграждането на предприятия /или техни филиали/, развитие на специфични форми на селскостопански дейности в областта на трайните насаждения, билкопроизводство, развитието на туристическите услуги и др. Тези действия трябва да бъдат съпроводени и от социални и културни мероприятия, свързани с благоустрояване, подобряване на инфраструктурата и околната среда, обогатяване на културния живот възможности за оползотворяване на свободното време.

За да се подобри обслужването на земеделските стопани и ЕТ от селата и общината е необходимо да се разширят услугите за тях чрез нови местни инициативи и по-активно използване на интернет .

Общата оценка за нивото на задоволеност с жилища в община Лозница е положителна. В някои населени места има презадоволеност и наличие на пустеещи жилищни имоти.

Не такава е ситуацията в центъра на общината – гр.Лозница, където има недостиг на жилища. Проблемът стои пред 46 семейства – на млади хора и самотни майки.

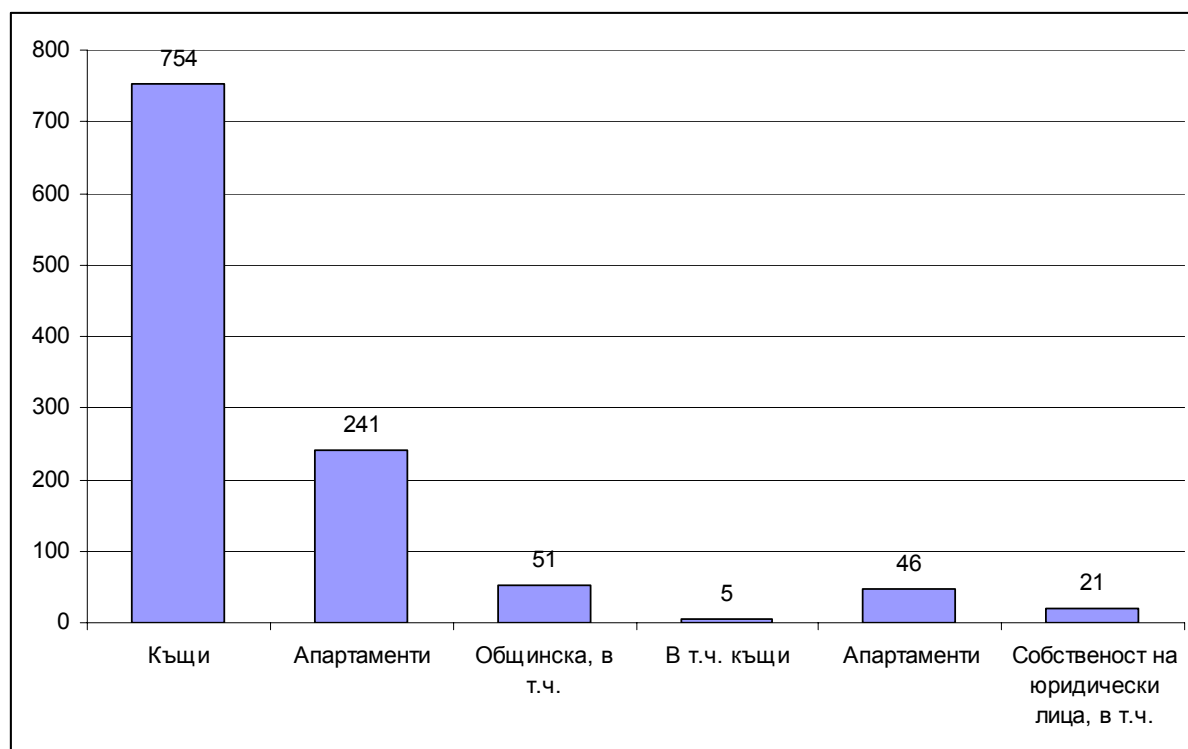
Ясно изразена диспропорция е причината от липсата на поминък в някой от селищата на общината, което води до трудова миграция към населените места с големи възможности за намиране на работа.

По форма на собственост жилищния фонд се структурира, както следва:

Брой

Частна собственост, в т.ч.	
Къщи	754
Апартаменти	241
Общинска, в т.ч.	51
В т.ч. къщи	5
Апартаменти	46
Собственост на юридически лица, в т.ч.	21
В т.ч. фирма “АРМА”	20
“Електроснабдяване” – Разград	1
Общо жилища на територията на общината	6920

Жилищни терени, общинска собственост, са 976 бр.

2. Бизнес инфраструктура и обслужване

Инфраструктурата на бизнеса и институциите на територията на общината са много слабо представени.

На територията на общината няма застрахователни дружества, същите се представляват от съответните им агенти.

Банковото обслужване е само на ДСК –Разград – клон Лозница. Правно-юридическите услуги са също съсредоточени в областния център. Съществуват и две адвокатски услуги, които работят само в определени дни от седмицата., но и те задоволяват потребностите на населението.

След преместването на Данъчната служба в областния център обслужването на гражданите и фирмите се затрудни значително. Към момеинта функционира само една щатна бройка с ограничени функции. Налага се за дребни услуги да се губи време и средства до областния център.

На територията на Общината има Дирекция «Социално подпомагане» и филиал към Бюро по труда»- Разград. Необходима е промяна във връзка със сруктурата на обслужването на безработните като се «изнесе по населените места».

В Общината има РПУ клон Лозница, РСПАБП, както и БТК и Български пощи. Няма информационни местни оператори.

Бизнес инфраструктурата създава условия за затваряне на цикъла от доставка на суровини, преработка, производство, пласмент, търговско, правно и финансово обслужване и т.н.

Институциите играят важна роля за поддържане на реда, законността, обслужване на населението и подпомагане на цялостното развитие на съответната територия.

За съжаление в общината не се покриват изцяло от необходимите бизнес услуги.

Необходимо е социалното партньорство и подкрепата на неправителствения сектор от страна на Общината да стане по действена. Да се създаде по-добра координация и по-добри информационно-консултантската подкрепа за НПО в общината.

3.Кадастър, планова обезпеченост

Всички населени места на територията на общината имат одобрени подробни устройствени планове. Промените в общественно-икономическите условия от този период досега са оказали съществено влияние върху тяхната актуалност. Това наложи от 1999 г. Общината съвместно с Министерството на регионалното развитие да възложи изработването на напълно нови кадастрални планове на всички селища от общината. Липсата на достатъчно финансови средства е причина те да се изработят поетапно, изработени са 9 бр. досиета. За тяхното ефективно прилагане, съгласно ЗУТ и действащата нормативна уредба е необходимо да бъдат изработени и планове за регулация.

Все още няма изработен цифров модел на всички кадастрални планове в общината */50 % обезпеченост - 8 от 16/*

Необходимо е да се изработят нови планове на подземните комуникации или **подземен кадастър** и полагането им на цифров модел. Наличието на такъв кадастър би оказало положителен ефект върху поддържането и развитието на инфраструктурата, свързана не само с подземните комуникации, но и с голям брой други дейности, свързани с развитието на населените места. За създаването на този вид специализирана кадастрална карта е необходим специализиран софтуер и взаимодействие с всички ведомства, изграждащи и поддържащи подземни проводни и съоръжения.

АНАЛИЗ НА ТЕНДЕНЦИИТЕ И ПРОЦЕСИТЕ В ИКОНОМИКАТА

1. Промисленост

По отношение структурата и развитието на *промишлеността*, в контекста на Разградска област, Лозница се определя като община с ниска и много ниска степен на промишлено развитие. Водещи производства са пререботката на хранителни продукти, металообработването.

С преструктурирането на икономиката отрасловата структура в общината се променя. Добре развити в миналото отрасли като машиностроенето, дървообработването и леката промишленост, днес са с намален или незначителен дял. Основен потенциал за развитие имат приватизираните и новоизградени предприятия от хранително-вкусовата промишленост, източник на суровина за които е добре развитото селско стопанство.

Добри перспективи съществуват и пред единственото по рода си в България предприятие за производство на сферична стоманена арматура “Арма” АД, гр. Лозница. с износ на продукцията в Източноевропейските страни и около 750 работници в миналото, през последните 5 г. фирмата работи предимно за износ 60% за Република Чехия, с натовареност на производствените мощности около 30% и 80 души персонал. След приватизацията през май 1999г., с нов собственик фирма “MSA-Сервиз-Симекс” – София, филиал на фирма MSA-Чехия, бъдещото развитие се свързва с очаквани от чешката фирма инвестиции, реални възможности за износ на чешкия пазар и разкриване на нови работни места.

«Лозстрой» ЕООД гр. Лозница, с основен предмет на дейност строителство и благоустройство, комунална дейност, смето-събиране и сметоизвозване. В близките години не се очакват дейности по приватизация или ликвидация на предприятието.

Други предприятия с възможности за развитие са “Газификация и Топлофикация - Лозница” ЕАД –собственост на фирма “АРМА” гр. Лозница. Поради малкия обем консуматори е много висока себестойността на топлинния продукт.

2. Икономическо развитие

Качествени характеристики на местната икономика

Икономическа дейност	Брой компании
А. Селско/кооперации и крупни арендатори/, горско стопанство	14
Д. Преработваща промишленост /мандри и консервена фабрика/	4
Е. Снабдяване с електрическа и топлинна енергия, газообразни горива и вода	4
Ф. Строителство	1
Г. Търговия, ремонт и техническо обслужване на МПС, лични вещи и стоки за домакинството	56
Н. Хотели и ресторанти, кафетерии	36
И. Транспорт, складиране и съобщения	52
Ж. Финансово посредничество	6
К. Операции с недвижимо имущество, наемодателна дейност и бизнес услуги	-
Л. Държавно управление и отбрана, задължително обществено осигуряване	3
М. Образование	-
Н. Хуманно здравеопазване и социални дейности	1
О. Други дейности, обслужващи обществото и личността	8
ОБЩО	186

Чуждестранните инвестиции в Разградска област са съсредоточени основно в общините Разград, Исперих и Завет. С изключение на фирма MSA-Чехия, сериозни чуждестранни инвестиции в Лозница практически няма.

Много от причините за ниската рентабилност на предприятията са общонационални – ограничен достъп до финансови ресурси и съвременни технологии, непълна натовареност на производствените мощности поради липса на пазари, проблеми на аграрната реформа и пазара на земята, слаби познания по фирмено управление.

Динамика на икономическото развитие

Главните определящи фактори за развитието на икономиката в Община Лозница са:

- географско положение и природни условия
- реструктуриране на икономиката
- рентабилност на производствените предприятия
- заетост и квалификация на работната сила

- степен на развитие на малките и средни предприятия и предприемачеството
- достъп до информация и съвременни технологии

По статистически данни на територията на Община Лозница са регистрирани 497 стопански субекта, както следва:

- ⇒ Еднолични търговци – 425
- ⇒ Дружества с ограничена отговорност -25
- ⇒ Еднолични дружества с ограничена отговорност – 17
- ⇒ Акционерни дружества – 4
- ⇒ Еднолични акционерни дружества – 1
- ⇒ Събирателни дружества – 4
- ⇒ Кооперации – 21

Списък на част от фирмите в Общината

№	Фирма	Вид дейност
1.	ЕТ „Боги”-Бонка Георгиева	Магазин за промишлени стоки
2.	ЕТ”Стоян Тодоров”	Магазин за промишлени стоки
3.	ЕТ „Пети” – 92 – Веселин Василев	Магазин за промишлени стоки
4.	ЕТ „Шанс” – Юлка Бойкова	Магазин за промишлени стоки
5.	ЕТ „Дани” – Йорданка Петкова	Магазин за промишлени стоки
6.	ЕТ”999”- Венцислава Стефанова	Магазин за промишлени стоки
7.	ЕТ „Милица” – Милен Цанков	Павилион за промишлени стоки
8.	ЕТ „Вени” – Веселина Илиева	Павилион за промишлени стоки
9.	ЕТ „Румяна Петрова 2003”	Магазин за промишлени стоки
10.	ЕТ „Стефан”-Стефан Кунчев – Кунчо Ненков	Магазин за промишлени стоки
11.	ЕТ „Гюлджан-78” – Гюлджан Ахмедова	Магазин за промишлени стоки
12.	ЕТ „Стоян Стоянов – И”	Магазин за промишлени стоки
13.	„Меркурий 2001 ДЗД”	Магазин за промишлени стоки
14.	ЕТ „Дирус”- Димитър Русев	Магазин за промишлени стоки
15.	ЕТ „Денис”-Мануш Горелски	Магазин за хранителни стоки
16.	ЕТ „Рона”- Маню Манев	Магазин за хранителни стоки
17.	ЕТ „Ивелина Иванова”	Магазин за хранителни стоки
18.	ЕТ „Любен Калински”	Магазин за хранителни стоки
19.	ЕТ” Милве”- Анелия Манчева- Иван Манчев	Павилион за хранителни стоки
20.	ЕТ „Илми Ахмед”- ИМА 53	Павилион за хранителни стоки
21.	ЕТ”Адевиe Хасанова- Рай”	Смесен магазин Кафе-еспресо
22.	ЕТ „Инка”-Зелиха Црънгалова	Смесен магазин

23.	ЕТ „Сребърна-27-Галинка Петрова”	
24.	ЕТ „Бейкрем”- Бейхан Ибрахимов	Смесен магазин
25.	ЕТ”Джеси”-Феим Хаджиев	Смесен магазин
26.	ЕТ ”АИМ-Аргит – Айдын Мехмед	Смесен магазин
27.	ЕТ „Марум”- Марияна Стоянова	Смесен магазин
28.	ЕТ „Шазие Скендерова- Фики”	Смесен магазин
29.	ЕТ „Рейхан Мехмедов” - Рейтекс	Смесен магазин
30.	РОДОНА- ООД	Производство на хляб
31.	ЕТ „Бразан”-Мехмед Мехмедов	Смесен магазин Кафе еспресо
32.	„ЕРМА”	Смесен магазин
33.	ЕТ „Шеки- Шевкид Яхов”	Смесен магазин
34.	ЕТ „Хатидже-96”-Хатидже Велиева	Смесен магазин
35.	ЕТ „Македония”- Ахмед Конгьов	Смесен магазин
36.	ЕТ „Кенси”- Ефраим Ибраимов	Смесен магазин
37.	ЕТ”Шаброн”	Смесен магазин
38.	ЕТ „Айше Сюлейманова”- Детелина	Смесен магазин Кафе-еспресо
39.	ЕТ „Здравец”- Хасан Ахмедов	Смесен магазин
40.	ЕТ”КАТИНА- И. ДИМИТРОВ”	Смесен магазин
41.	ЕТ”Бойков- Славчо Бойков	Смесен магазин
42.	ЕТ “ИИС – КОМПЛЕКТ-Емине Рафиева Мехмедова”	Смесен магазин
43.	ЕТ „Прогрес”-93 – Ерол Тахсин	Смесен магазин
44.	ЕТ ”ДЕНИВА- Антон Лефин	Смесен магазин
45.	ЕТ „Арго-Нина Огнянова	Смесен магазин
46.	ЕТ „Орлин Коначаров-2003”	Смесен магазин Пивница
47.	ЕТ „Вилдъб”- Вилхелм Дъбев	Смесен магазин
48.	ЕТ „МЕДОВИНА”-Сали Исмаилов	Смесен магазин
49.	ЕТ „Рефлекс”-Росен Иванов	Смесен магазин Кафе-аператив
50.	ЕТ „МЕРИ” -Иккан Мехмед	Магазин за ел. уреди
51.	ЕТ „АРИЗОНА”- Фатме Кунгьова	Смесен магазин Бърза закуска
52.	ПК „БЕЛИ ЛОМ”	Смесен магазин
53.	ЕТ Антоан 92 – Светослав Верадинов	Смесен магазин
54.	ЕТ „Изгрев” – Ибрахим Болутов	Смесен магазин
55.	ЕТ „Химера бизнес”-Бейхан Сабри	Смесен магазин

56.	ЕТ „Алди“-Шаиб Насуфов	Смесен магазин
57.	ЕТ”Красимира Тихолова-Станилова	Смесен магазин
58.	ЕТ „Лари-77“-Любомир Иванов	Смесен магазин
59.	“БУЛ ВЕКС” ООД	Смесен магазин
60.	ЕТ “ТИД”- Татяна Иванова	Смесен магазин
61.	ЕТ „МЕСТА- Анушка Щерева	Смесен магазин Кафетерия
62.	ЕТ „РЕМКО – Ремзи Мухаремов”	Смесен магазин
63.	ЕТ „ДЖЕПО-Джевжет Алиев”	Смесен магазин
64.	ЕТ „Хари-Харун Хатиб”	Кафе-еспресо
65.	ЕТ „Ибо- Ибрахим Салиев	Кафе - еспресо
66.	ЕТ”Мустафа- Мустафа Алишов”	Кафе-еспресо
67.	ЕТ „БРАЗАН-Мехмед Мехмедов”	Смесен магазин Кафе еспресо
68.	ЕТ „Места Анушка Щерева”	Кафе-еспресо
69.	ЕТ”СПЕЙС-ДЪК-Добромир Дончев”	Книжарница Реп за продажба на вестници
70.	ЕТ „Ахмед Вехов”	Кафе-Бар
71.	ЕТ „Диана Тур-5”	Кафе-аператив
72.	ЕТ „Станимир Йорданов „-СПН	Бар-дискотека
73.	ЕТ”КРИСТИ”-Красимир Костов	Кафе-еспресо
74.	ЕТ”МЕЛИНА”-Мохамед Муса	Павилион за закуски и пакетирани захарни изделия
75.	ЕТ „КАРБАХ”-Анелия Караджова	Кафе-еспресо
76.	ЕТ”ДИМ-2001”-Димитричка Върбанова	Магазин за авточасти
77.	ЕТ „Давина”-Йорданка Костова	Магазин за дрехи
78.	ЕТ „Юлия Стоянова”-99	Дрогерия
79.	ЕТ”НИКОПОЛИ”-Николай Дончев	Магазин за кафе и пакетирани стоки
80.	ЕТ „ИНФОЕЛ-Джеват Мустафа”	Компютърна зала
81.	ЕТ „ОЛИМПУС-ДЕНИ ДЕМИРЕЛ САЛИЕВ	Кафе-аператив
82.	ЕТ” АХМЕД БУРУКОВ”	Кафе-бар
83.	ЕТ „ТАЛИБ-САБРИ ТАЛИБОВ”	Дискотека
83.	СТАМИ – ЙО-ЕООД	Пивница
84.	ПК”ПЧЕЛА”	Кафетерия
85.	ЕТ”СТЕФАН ГЕОРГИЕВ-НИМ”	Бистро
86.	ЕТ”РАМАДАН БЕКТАШ-72”	Кафе-бар
87.	ФЗ – ТЪРГОВИЩЕ-НИКОЛАЙ ТОДОРОВ ООД	Склад
88.	ЕТ”ХАФИ-ХАФИЗЕ ЛЕХМЕДОВА”	Бирария
89.	ЕТ”БИРКОВ”-АЛИ ВЕХОВ	Кафе-клуб

90.	ЕТ "ЕГЕМЕН-РИДВАН РАШИДОВ"	Кафе-аператив
91.	ЕТ "ШЕН-94-СКЕНДЕР РУФАТ"	Кафе –аператив
92.	ЕТ "СЕСИЛ-СИЛВИЯ ДОНЧЕВА"	Ресторант
93.	ЕТ „ДИАМАНТ“-ДЖЕМАЛ ПАЛОВ	Кафе-бар
94.	ЕТ "СБЮЗ-САЛИ ИБРЯМ"	Пивница
95.	ЕТ "ПЕТЪР Д. ПЕТРОВ – 2002"	Кафе-бар
96.	ЕТ "ХАС-ХАСАН ХАСАН"	Ателие за вулканизации на гуми
97.	ЕТ "ГАЛИМИР ПЕТРОВ"	Казан за варене на ракия
98.	ЕТ "ФИЛ-ФИЛОМЕНА ИВАНОВА"	Магазин за промишлени стоки
99.	ЕТ "ЕЛА-ХАСАН МЕХМЕДАЛИ"	Магазин за ел. уреди
100.	ЕТ „НИКОЛА ЮРУКОВ"	Пивница
101.	ЕТ "КРЕЙЗИ-КЕНАН БАХРИЕВ"	Бистро
102.	ЕТ „Младен Младенов"	Аптека

Повечето от дълготрайните материални активи в общината са частна собственост, в следствие на приключил процес на приватизация. Това е добра предпоставка за повишаване конкурентно способността на икономиката, но също така предполага и трудности за ресурсно обезпечаване на развитието.

3. Селско стопанство

Според вида и предназначението си земята на територията на Община Лозница се разпределя така:

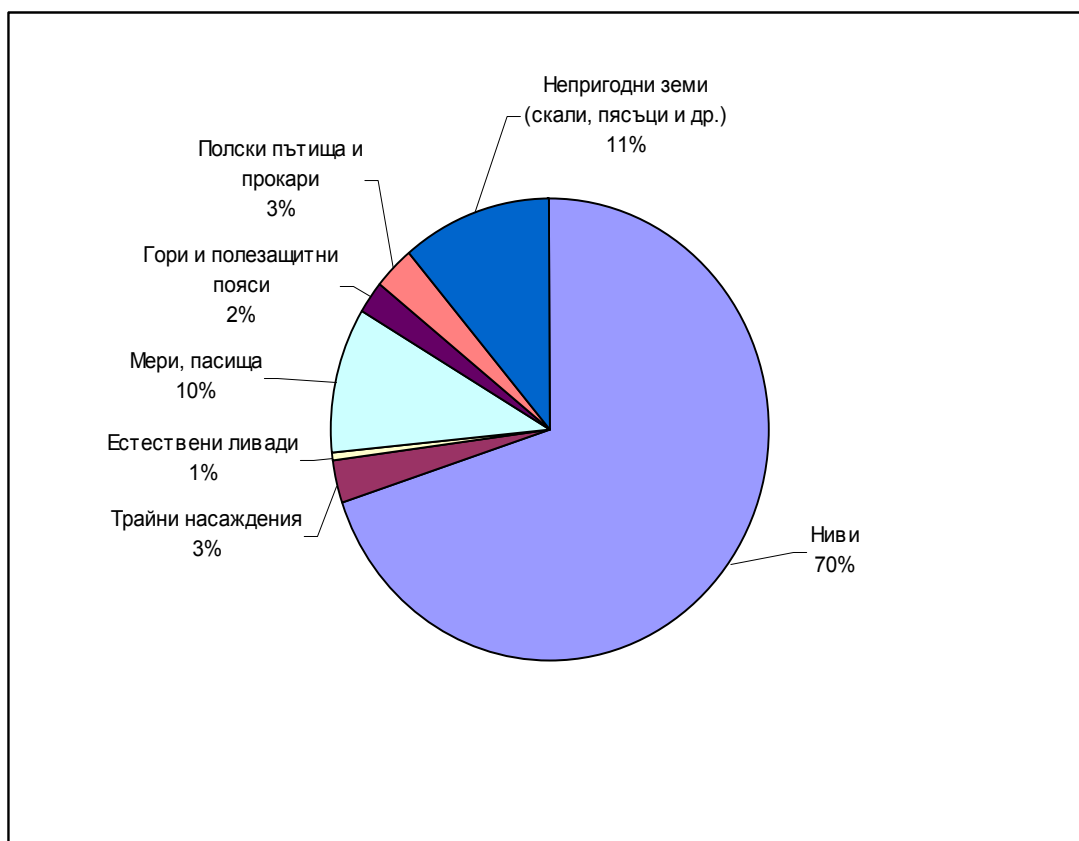
Баланс на територията към 31.12.2004г.

	Видове територии и начин на ползване	общо дка
1	Земеделски територии	195025
	Ниви	150 753
	Трайни насаждения	7039
	Естествени ливади	1157
	Мери, пасища	22 048
	Гори и ползащитни пояси	5203
	Полски пътища и прокари	6332
	Непригодни земи (скали, пясъци и др.)	24 093
2	Горски територии	40188
	Иглолистни гори	5473
	Широколистни и високостеблени гори	6140
	Гори за реконструкция	1763
	Издънкове гори	24639
	Горски пасища	920
	Сечища	117
	Поляни	625
	Ниви в т.ч. дивечовъдни	234
	Трайни насаждения	-
	Дворни места	4
	Горски пътища и просеки	232
	Скали, сипеи, ями, пясъци, временни складове, сметища, водни площи и др.	

		11
3	Населени места и други урбанизирани територии	13541
	Населени места	11658
	Промислени и складови зони	239
	Застроени обекти извън населени места	1152
	Гробища и извънселищни паркове	492
4	Територии за транспорт и инфраструктура	
	Жп линии и съоръжения	
	Републиканска пътна мрежа	
	Местни и ведомствени пътища	
	Летища /селскостопанско летище Крояч/	10
	Надземни проводни и инженерни съоръжения	
	Обща територия на землището	258535

Данните са предоставени от Община Лозница

От гледна точка на икономическото значение на природните ресурси и тяхното ефективно оползотворяване, най-голямото богатство на общината са плодородните почви и наличните реки, язовири и водоеми.

Обработваемата земя, която съставлява 61% от общата територия на землището, се използва пълноценно и е запазена екологично чиста. Тя предполага приоритетно развитие на зърнопроизводството и техническите култури, но при спазване на сеитбообращенията и съвременните агротехнически методи.

Под влияние на факторите на средата, Община Лозница се развива като предимно селскостопански район като определящо значение има *растениевъдството*.

Структура на земеделските култури

земеделски култури	площ/х.дка	% от обработваемата земя
Зърнени култури, в т.ч.:	112. 127	71.1
пшеница	50 701	32.1
царевица за зърно	20 200	12.8
ечемик	13 756	8.7
Технически култури (осн. слънчоглед)	27.470	17.4
Трайни насаждения /плодо даващи/, в т.ч.	3.189	2.02
лозя	1.564	1.0
кайсии	0.347	0.2
сливи	0.666	0.4
череша	0.115	0.07
праскова	0.197	0.1
малини	0.300	0.2

Данните са предоставени от Община Лозница и са до 31.12.2004г.

По данни от Общинската служба ”Земеделие и гори”, чрез земеделския отдел и в съществуващи и измерими стари реални граници е възстановено правото на собственост върху 100% от подлежащата за възстановяване земя. Трайно пустееща обработваема земя в общината няма.

Благоприятните природни и климатични условия и плодородната земя предопределят отглеждането основно на зърнени и технически култури, които заемат 88.5% от обработваемата земя в общината. Съществуват традиции в отглеждането на лозя, овошки и зеленчуци. Тук в Лудогорието е мястото, където за първи път е пренесена и прихваната прочутата в миналото американска лоза, която дава име на селището – Лозница. Днес по-голямата част от лозята и овощните градини са остарели и амортизирани. През последната година много собственици на земеделски земи се насочиха към създаване на малинови насаждения – култура от която най-бързо се получава възвръщаемост. Проблеми с реализацията няма. На територията на Разградска област плода се изкупува от “Джъм фрут” АД гр. Лозница и ХКК “Малина” гр. Исперих.

Добри традиции съществуват и при производството на оранжерийни зеленчуци. Днес от изградените в миналото слънчеви оранжерии, повечето са разпродадени или частично разрушени, а тези, които работят произвеждат предимно разсад.

Влияние върху структурата на земеделските култури оказват и външни за средата фактори. Например, определящо значение за решението на арендаторите на земя за отглеждане предимно на царевица е близостта на завода за преработка на

царевица “Царамил” – Разград, който изкупува големи количества, на конкурентни цени и е добър платец.

Производство от основни земеделски култури

култури	добив/тон	добив/кг/дка
Царевица	12 524	620
Пшеница	23 576	465
Ечемик	6 204	451
Слънчоглед	6 043	220

Данните са предоставени от Община Лозница и са до 31.12.2004г.

Към момента 81 % от обработваемата земя се стопанисва от съществуващите 10 земеделски кооперации и няколко арендатори. Същите разполагат със собствена техника и инвентар, необходимата за извършване на агротехническите мероприятия. В Съседното на общинския център с. Кроля се намира селскостопанското летище, което освен земеделските производители от общината обслужва и други.

Обезпеченост с техника

СС техника	2002	2004
Трактори	128	136
Комбайни	15	17
Ремаркета	118	122

Данните са предоставени от Община Лозница

Перспективите за развитието на зърнопроизводството са пряко свързани с разработването на пазари за селскостопанската продукция чрез използване възможностите на лицензираните стокови борси (най-близката от които е в Русе), създаване на земеделска борса или специализирано тържище в областта, затваряне на производствения цикъл чрез изграждане на мелници, фуражни цехове, маслодобивни предприятия и др. (в момента в Лозница съществува мелница, фуражен цех и сеносушилня, собственост на фирма “ММР-ООД).

Стихийното развитие на зеленчукопроизводството, намалелите площи за отглеждане на зеленчуци и загубата на традиционни пазари на съществуващите преработвателни предприятия са довели до намаляване на добивите през последните години.

Производство на плодове и зеленчуци

Култури	години	площ/дка	добив/тон	Добив/кг/дка
Зеленчуци				
Домати	2002	50	75	1500
	2004	80	72	900

Пипер	2002	50	8,50	170
	2004	20	3,0	150
Картофи	2002	50		400
	2004	40		500
Плодове				
Грозде/винени/	2002	1664	790	480
	2004	1464	964	658.8
грозде /десертни/	2002	100	3.1	31
	2004	100	42.2	422
Кайсии	2002	810	0	0
	2004	117	46.8	400
Сливи	2002	921	322	350
	2004	666	486.2	730
Малини	2002	80	3.4	42.5
	2004	300	95.1	317

Данните са предоставени от Община Лозница

Определящо значение за бъдещото развитие на овощарството и производството на плодове ще оказва наличието на двата хладилника за дълбоко замразяване, единият от които приватизиран през 1999, е с модерно оборудване и изнася продукцията си предимно на пазарите на ЕС. Под тяхно влияние и с прякото участие на общината, вече съществува нагласа за насочване на инвестиции и стимулиране производството на малини, ягоди, череша и вишни.

Тенденциите за развитие на растениевъдството в общината са общо положителни. Традициите, плодородната и екологично чиста земя, обезпечеността с техника и свободната работна ръка, с възможности за реализация предимно в земеделието, са основните ресурси на общината. Богатството на води и изградената, макар амортизирана инфраструктура, обслужва около 39 000 дка земя. Фактът, че в някои общини не разчитат на полевъдството докато при нас е сериозен приоритет, води до убеждението, че тези полета задължително трябва да се поддържат и модернизират на база съвременните технологии. Земеделските производители от гр. Лозница имат сериозни намерения да възстановяват лозовите насаждения с капково напояване. Тук почвата е благоприятна за сорт "Транимер", който рядко се среща в страната, а изкупната му цена е най-висока спрямо другите видове грозде. Ръководството на общината вижда перспективата за ефективно ползване на поливните съоръжения само в изграждане „СДРУЖЕНИЕ НА ВОДОПОЛЗВАТЕЛИТЕ”. Но сега проблема е само един собственикът на съоръженията е държавата, а ползвателят земеделският производител.

Съществуват условия за възстановяване на масивите от трайни насаждения и зеленчукопроизводството, пряко свързани с реализацията на продукцията и търсене на нови пазари.

Животновъдството е втори по значение подотрасъл в района. Най-силно е развито в частния сектор 100% при говедата, 98% при овцете, 86% при свинете, 100% при козите и птиците.

Селскостопански животни.

Селскостопански животни	Брой	
	2002	2004
говеда, в т.ч. крави	3664 2721	3150 2207
Свине, в т.ч. свине-майки	1492 182	720 75
овце, в т.ч. овце-майки	7735 6460	11065 7461
кози, в т.ч. кози-майки	3407 2811	3373 2257
Птици в т.ч. кокошки-носачки	27390 15106	19 800 15 950
Пчелни семейства	1490	1598

Данните са предоставени от Община Лозница

В сравнение с другите общини на Разградска област, говедовъдството е най-силно развито в Лозница, където през 2004г. се отглеждат около 22% от животните в областта. Община Лозница е и изключение за областта по отношение на общата тенденция за намаляване броя на животните.

Овцевъдството в Лозница е също добре развито. Забелязва се тенденция за увеличаване на овцевъдството за сметка на говедовъдството и свиневъдството .

Очакваме повече от Земеделския институт гр. Шумен с филиал в гр. Лозница, който да селектира елитни животни за фермерите от общината.

В общината вече има 12 стопани, които отглеждат над 25 крави и 16 с над 50 броя овце. Уедряването е гарант за висока продуктивност. Съществува проблем по изграждането на фермите, а именно високите такси от държавата при промяна предназначението на земеделската земя.

Положителни са тенденциите за развитие на птицевъдството, рибовъдството и особено пчеларството.

Произведени продукти от животновъдството

Продукти	мярка	2002	2004
мляко – общо при 3,6%, в т.ч.:			
краве	хил.т	11 096	9 283
овче	хил.т	10 119	8 396

козе	хил.т	262	315
	хил.т	715	572
Непрана вълна	Т	23	25
Яйца	Хил.бр.	1607	2 297

Данните са предоставени от Община Лозница

Продуктивност на селскостопанските животни

Продуктивност	мярка	2002	2004
среден надой на мляко от: фуражна крава фуражна овца	л	3774	3750
	л	39	43
Среден настриг на вълна от овца	г	3350	3378
Средна носливост на яйца от кокошка	бр	122	144

Данните са предоставени от Община Лозница

Основен проблем за развитие на животновъдството е липсата на условия за производство на екологично чиста продукция поради раздробеност на стопанствата и липса на текущ контрол на качеството. В общината съществуват 4 млекопреработвателни предприятия (мандри), с достатъчен капацитет за изкупуване на млякото, но на този етап не всички отговарят на изискванията на европейските стандарти

5. Горско стопанство

15,5 % са горските територии в Община Лозница. Свързаните с горските ресурси отрасли в общината нямат приоритетно значение. Възстановена е вече частната собственост върху горите, която е само 2 % . 9,4 % е общинският горски фонд към момента. Очаква се цифрата за общинските гори да нарасне. Съществува проблем по опазването на горите. Съвместно с ръководството на “Държавно лесничейство” Разград и Общината се предвижда увеличение на залесените площи с подходящ дървесен вид.

2	Горски територии	40188
	Иглолистни гори	5473
	Широколистни и високостеблени гори	6140
	Гори за реконструкция	1763
	Издънкови гори	24639
	Горски пасища	920
	Сечища	117

Поляни	625
Ниви в т.ч. дивечовъдни	234
Трайни насаждения	-
Дворни места	4
Горски пътища и просеки	232
Скали, сипеи, ями, пясъци, временни складове, сметища, водни площи и др.	11

6. Бюджетно осигуряване

Общинският бюджет е основния финансов инструмент и документ на политиката на общината за разрешаване на текущи потребности и създаване на база за реализиране на дългосрочни цели. Чрез бюджета и управлението на извънбюджетните фондове, се реализират инициативи, водещи до постигане на стратегическите цели и визията на общината.

През последните 2-3 години на национално ниво настъпиха сериозни промени в организацията на бюджетния процес, произтичащи от въвеждането на **финансовата децентрализация**, по силата на която се прехвърлят пълномощия и отговорност за обществените функции от централното представителство към регионални и местни власти. Въведен бе нов механизъм за сформирание на общинските бюджети и бе променен механизма на бюджетния процес.

Бюджетът на Община Лозница се разработва всяка година съгласно утвърдената от Министъра на финансите единна бюджетна класификация, Закона за общинските бюджети, Закона за държавния бюджет и Постановлението за неговото изпълнение.

Общинският бюджет е съставен от приходна и разходна част. Приходната част е съвкупност от субсидии от Републиканския бюджет и общински приходи. Разходната част е групирана на функции, които включват точно определени дейности.

След 2002 г. дейностите са разделени на:

- - делегирани от държавата дейности, или държавни дейности;
- - дейности общинска отговорност, или общински / местни дейности;
- - дофинансирани държавни дейности с общински приходи;

Анализът на данните за бюджетните приходи показва, че финансовите ресурси на Община Лозница за периода 2003-2004 г. се увеличават.

Приходната част на бюджета е съставена от собствени приходи – местни и други данъци, местни такси, приходи от предоставяне на концесии, глоби, имуществени

санкции и лихви, наеми и други собствени приходи и общи и целеви субсидии и субсидии от Републиканския бюджет.

Структура на приходите

3.1. Приходи		
	Бюджет 2003 (в лева)	Бюджет 2004 (в лева)
Собствени приходи	632 705	732 097
<u>Данъчни</u>	385 841	74 000
- данък върху доходите на физическите лица	314 301	
- данък върху печалбата		
- данък за общините		
- имуществени данъци	70 707	74 000
- други данъци	833	
<u>Неданъчни приходи</u>	246 864	658097
- приходи и доходи от собственост	34 114	49 651
- други неданъчни приходи	189 725	578 446
- приходи от продажба на държавно и общинско имущество	23 025	30 000
Получени субсидии от ЦБ	1 797 159	2 455 661
ВСИЧКО ПРИХОДИ	3 257 892	4 168 480
Дефицит (излишък)	53 646	137 766

Увеличението на субсидиите за 2004 год. спрямо 2003 г. е 36 % основно от увеличение на целевите субсидии на социалните помощи. .

В изпълнение на програмата за реализиране концепцията за финансова децентрализация МС прие Решение 612 / 2002г. за разделяне на дейностите, финансирани чрез и от общинския бюджет, на държавни и общински и определяне на стандарти за числеността на персонала и стандарти за издръжка на държавни дейности по образованието, социалното подпомагане, здравеопазване и култура.

С чл.8, ал.1 от ЗДБРБ за 2003 год. е определен в процент. Размерът на средставата за данъците по ЗОДФЛ, които се преотстъпват по бюджета на общините, а с чл.9, ал.1 по закона са определени взаимоотношенията между ЦБ и бюджета на общините под форма на обща допълваща субсидия, обща изравнителна и целева субсидия за капиталови средства.

От справката за приходите на общината се вижда, че собствените приходи са едва 17%. Нищожната сума данъчни приходи за общината спрямо общите приходи, води до заключението, че икономическото състояние на общината е изключително лошо. Ниски са и сумите от данък общ доход, което говори за ниски доходи на населението. Изводът е определяне на направления от селското стопанство, които да дръпнат икономиката напред. Общинските приходи са стигнали своя оптимален минимум.

Друга тенденция е намаляване на дела на данъчните приходи за сметка на неданъчните приходи. Намаляването на данъчните приходи се дължи главно на трайна неплатежоспособност и ниска степен на изпълнение на данъчните задължения от страна на търговските дружества.

Структура на разходите

3.2. Разпределение на разходите		
	Бюджет 2003 (в лева)	Бюджет 2004 (в лева)
Общо разходи	3 257 892	4 168 480
Здравеопазване	34 253	51 137
Образование	1 309 539	1 568 213
Социално осигуряване и грижи	650 420	878 446
Жилищно строителство и БКС	417 051	602 699
Общинска администрация	440 559	529 816
Отбрана и сигурност	36 742	41 121
Почивно дело и култура	87 270	110 284
Физкултура и спорт	32 779	28 304
Икономически дейности и услуги	249 279	358 460
Други		

В структурата на разходите са заложили повече средства за издръжка на отделните дейности. Трябва да се мисли за разкриване на нови производствени работни места, а не управленски. Това може да се постигне, когато в бюджета се заложи достатъчно инвестиции, които да създадат условия за развитието на бизнеса. В противен случай липсата на техника и модерни технологии ще доведат до още по-голяма себестойност на произведената продукция, а оттам и до липса на конкурентно способност и изоставане от пазара. Впрочем, трябва да се заложи нова философия по правенето на общинския бюджет.

Основните разходи на общината са съсредоточени в няколко сектора:

1. Общи държавни служби – включва разходите, които са необходими за дейността на общинската администрация и общинския съвет;
2. Отбрана – включва разходите на военния отдел, отбранително-мобилизационна подготовка, разходите за вътрешна сигурност;
3. Образование – финансират се детските градини, училищата, общежитие;
4. Здравеопазване – медицински кабинети в учебните заведения и детски ясли;
5. Социално осигуряване и грижи – домашен социален патронаж, Дирекция “Социално подпомагане” (до 2003г.), Програми за временна заетост;

6. Жилищно строителство, чистота, озеленяване, осветление на улици и площади, разходи за пречиствателната станция, капиталови разходи;
7. Култура - дейности по почивно дело и социален отдих, спортни бази за масова физкултура, обредни домове и зали, общинска библиотека.
8. Икономически дейности и услуги - общински пазари и тържища, счетоводна дейност на общинската администрация.

Анализът на данните за бюджетните разходи показва, че най-голям относителен дял имат разходите за образование. За 2003г. техният относителен дял е 40% а за 2004г. – 38%. Има лек спад в общия дял, но това е за сметка на намаляване на общите разходи за образование.

Следващото по големина перо е за социално осигуряване и дейности съответно 2003 г. – 19% и 2004г. – 21%

Сериозна трудност за общината е и рестриктивният характер на бюджета, който не дава възможност за провеждане на инвестиционна и стимулираща бизнеса политика. Основната част от средствата се използват за покриване на социални и административни разходи, докато средствата за усъвършенстване на инфраструктурата, опазване на околната среда и подкрепа на предприемачеството или изобщо липсват или са крайно недостатъчни.

Усилията следва да се насочат към търсене на алтернативни източници на доход от различни национални и международни програми, както и активно привличане на частния сектор в осъществяването на местните инвестиционни инициативи. Необходимо е изработване на програми, планове и проекти за решаване на проблеми от местен характер – заетост, развитие на техническата и социалната инфраструктура, изпълнение на бюджета, алтернативни форми на финансиране на капиталови разходи;

Подобряване на финансовото състояние на общината може да се постигне и чрез повишаване ефективността на управление на общинската собственост, оптимизиране на платените услуги, по-тясно взаимодействие с данъчната администрация във връзка със събираемостта на данъчните приходи, подобряване на оперативното ръководство и обучение на финансовия екип на общината.

Повишаване степента на доверие към местните органи на властта чрез въвеждане на активни форми на контрол, публичност и прозрачност и изграждане на публично-частно партньорство между местната власт, местния бизнес, гражданското общество, неправителствените организации.

7. Туризъм

Богатството на природни и културни дадености на община Лозница и особено на село Сейдол разположено в “самото сърце” на Лудогорието, са предпоставки за интегрирано развитие на екотуризма, културния и селския туризъм.

Мир и спокойствие, тишина и усамотение може да почувства всеки един посетител в местността “Тюлбето” край село Сейдол, известна с вековната си дъбова гора и като “свещено място” за християни и мюсюлмани. От нея се открива панорамна гледка към Търговище и долината на река Врана. Уникална музейна колекция “Царството на минералите” съхранява и представя богатото разнообразие от минерали и природни изкопаеми в България, а етнографската колекция разкрива богатото културно наследство и бит на местното население през различните епохи.

Необходимо е да бъдат разработени и маркетингани тематични еко-маршрути, свързващи Лозница и село Сейдол с други природни и културни забележителности.

Необходимо е да се подобрят уменията за мениджмънт на местните човешки ресурси заети в туризма, да се интегрират ориентираните към туризма МСП и бизнес сектори на регионално и местно ниво.

Регионът принадлежи към проблемните райони в страната. Той е типичен селски район с високо равнище на безработица и също така представлява район със смесена етнокултурна и етнорелигиозна структура. Негативните процеси в местната икономика през последните години повлияха неблагоприятно заетостта. Следователно, развитието на екотуризма може да бъде средство за съживяване на местните икономики чрез създаване на продукти и консервационни дейности.

SWOT АНАЛИЗ

ПРИРОДЕН ПОТЕНЦИАЛ

СИЛНИ СТРАНИ	СЛАБИ СТРАНИ
<ul style="list-style-type: none"> • Добра инфраструктурна осигуреност чрез пътища, които повишават комуникативността на общината с областния център и другите райони в страната. • Наличие на поземлени ресурси за развитие на различни отрасли от селско и горско стопанство • Наличие на половни площи • Липса на пустеещи масиви 	<ul style="list-style-type: none"> • Лошо състояние на съществуващия поземлен фонд. • Липса на единна стратегия и политика за реструктуриране на аграрния сектор с цел развитие на печеливши производства, съобразени с природните и поземлените ресурси на общината
ВЪЗМОЖНОСТИ	ЗАПЛАХИ
<ul style="list-style-type: none"> • Развитие на поливно земеделие 	<ul style="list-style-type: none"> • Трудности в организацията на дребните собственици при изграждането и възстановяването на поливната инфраструктура

ТЕХНИЧЕСКА ИНФРАСТРУКТУРА

СИЛНИ СТРАНИ	СЛАБИ СТРАНИ
<ul style="list-style-type: none"> • Наличие на транспортна инфраструктура между отделните селища в общината • развита енергийна и водоснабдителна мрежа във всички населени места • Налична комуникационна връзка във всички селища • Наличие на изградени водни площи и свободни водни ресурси за напояване и риболов • Добра развита инфраструктура в гр.Лозница – топлофикация, канализация • Наличие на свободна материално-техническа база 	<ul style="list-style-type: none"> • Лошо състояние на пътната мрежа между населените места • Амортизирани водопроводи и липса канализация • Отдалеченост на общината от големите индустриални центрове и от пазара на труда

ВЪЗМОЖНОСТИ	ЗАПЛАХИ
<ul style="list-style-type: none"> • Възможност за развитие на нови икономически дейности и свързаната с това инфраструктура • Оста на урбанизация Търговище – Разград преминава в близост до общината, и макар и ограничено може да стимулира нейното развитие • Да се подобри пътната мрежа – второкласните пътища и междуселищната пътна мрежа с цел по-добър достъп до селищата на общинта • Подмяна на остарялата водопроводна мрежа • Изграждане на канализация в селищата на общината • Подобряване на телекомуникациите чрез цифровизация • Изграждане на интернет връзки до всички селища • Преминаване на автомагистралата Варна – София през общината 	<ul style="list-style-type: none"> • Минимален бюджет за капиталови разходи • Непоследователна политика при определяне приоритетите за развитие • Липса на инвентаризация състоянието на инфраструктурата и изготвен план за действие по години и финансови параметри

ЕКОЛОГИЧНАТА ОБСТАНОВКА

СИЛНИ СТРАНИ	СЛАБИ СТРАНИ
<ul style="list-style-type: none"> • Чиста среда, въздух, почви, води • Липсват значими източници на промишлено замърсяване • Общинска програма за управление на околната среда • Запазено биологично разнообразие и естествени находища на защитени видове • 	<ul style="list-style-type: none"> • Много на брой нерегламентирани сметища за селскостопански и битови отпадъци • Липса на инвестиции за подобряване на съоръженията за пречистване на водата и въздуха в МСП от общината. • Липса на гражданско обединение или НПО, което да работи в областта на екологията • Липса на информация за екологичното състояние на общината
ВЪЗМОЖНОСТИ	ЗАПЛАХИ
<ul style="list-style-type: none"> • Разделно събиране на отпадъците • Прилагане на европейските стандарти за опазване на околната среда от земеделските производители • Създаване на екологично сдружение и участие в проекти с местно и регионално значение 	<ul style="list-style-type: none"> • Неучастие на жителите на общината в дейностите по опазване на околната среда • Неучастие на МСП в проекти и дейности в областта на екологията • Липса на култура и взаимен контрол на населението за изхвърляне на битовите отпадъци

СОЦИАЛНАТА СФЕРА

СИЛНИ СТРАНИ	СЛАБИ СТРАНИ
<ul style="list-style-type: none"> Наличие на училища и детски градини във всички селища Наличие на образователни институции подготвящи кадри за селското стопанство Наличие на специфични етнокултурни и интеграционни връзки и взаимоотношения на територията на общината Реализирани проекти и програми на НПО за социална интеграция и защита на уязвими общности Наличие на културно-просветни институции в населените месат 	<ul style="list-style-type: none"> Незадоволително е състоянието на социалната инфраструктура в цялата община. Почти всички училища, детски градини, спортни съоръжения и т. н. се нуждаят от сериозни ремонти /текущи или основни/, инсталиране или подмяна на отоплителни водопроводни и електрически системи, доизграждане на сервизни и други помощни помещения. Материално-техническата база на учебните, здравните, социалните, културните и спортните заведения е физически и морално остаряла, а в голяма част от тях и крайно недостатъчна. Високо ниво на безработица и нисък индекс на човешко развитие. Висок процент на население с ниско образователно ниво Липса на кадри по чуждоезиково обучение по селата Нарастване броя на населените места с под 500 души население. Миграция на младите хора към големи промишлени центрове и чужбина. Недобре развита спортна инфраструктура извън учебните звена Ниска здравна култура на населението
ВЪЗМОЖНОСТИ	ЗАПЛАХИ
<ul style="list-style-type: none"> Подобряване обучителната среда и осъществяване на преход към информационно общество. Професионална подготовка ориентирана към изискванията на пазара Прилагане на нови методи за обучение и образователни програми за възрастни с цел повишаване грамотността на населението в общината Наличие на местен потенциал за развитие на 	<ul style="list-style-type: none"> Постепенно пренасочване на младите и образовани хора към реализация в големите градове на страната и чужбина. Продължаване на тенденцията за намаляване на населението Намаляване на образователното ниво на населението Броят на учениците, намалява с всяка година като резултат от общите негативни демографски тенденции, което налага

<p>туризма и създаването на маркетингова стратегия на общината за представяне на културно-историческото богатство.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Програми за квалификация и преквалификация на трайно безработни • повишаване качеството на учебно възпитателната работа в учебните заведения на базата на въведени нови форми и методи на работа и обучение както и с инициативи за осмисляне на свободното време на учащите и младежите • въвеждане на енергоспестяващи технологии за сградите на учебните заведения, компютри, офис техника и оборудване, мебели и друго обзавеждане, учебни пособия, литература, медицинска апаратура, реквизит за културни прояви, спортни пособия и уред • осигуряване транспорт за извозване на учениците до и от отдалечените учебни заведения, столово хранене, развитие на извънкласни форми на занимания 	<p>съкращаване на паралелки и закриване на училища.</p> <ul style="list-style-type: none"> • нежелание на ромското население за включване в общински програми за заетост
--	---

УРБАНИЗАЦИЯ

СИЛНИ СТРАНИ	СЛАБИ СТРАНИ
<ul style="list-style-type: none"> • Добре устроен общински център 	<ul style="list-style-type: none"> • Липса на цифров модел и кадастър на селата • Слаба адаптивност на местното население към новите социално-икономически условия <p>голяма безработица в селата в сравнение с общинския център</p>
ВЪЗМОЖНОСТИ	ЗАПЛАХИ
<ul style="list-style-type: none"> • До 2010 г. пълна актуализация на градоустройствените планове на всички селища • Развитие на структури подкрепящи бизнеса и предоставящи услуги изнесени в по-големите села • Съвместни проекти със съседни общини за подобряване селищната инфраструктура 	<ul style="list-style-type: none"> • Застаряване и обезлюдяване на селата без училища и ЦДГ • Миграция от селата към областния център • Миграция към големите градове и от емиграция

ИКОНОМИКАТА

<i>СИЛНИ СТРАНИ</i>	<i>СЛАБИ СТРАНИ</i>
<ul style="list-style-type: none"> Наличие на преработващи предприятия на територията на общината Свободен човешки ресурс Наличие на туристически ресурси и благоприятни природо-климатични условия от популация на дивеч 	<ul style="list-style-type: none"> Лошо състояние на довеждащата инфраструктура Намален капацитет на работа на съществуващите предприятия Загуба на традиционни пазари и свит вътрешен пазар Недостатъчно промоциране възможностите за откриване, изграждане и развитие на бизнес дейности на територията на общината Липса на изградена туристическа инфраструктура
<i>ВЪЗМОЖНОСТИ</i>	<i>ЗАПЛАХИ</i>
<ul style="list-style-type: none"> Възможност за развитие на нови икономически дейности свързани с преработвателната промишленост Привличане на инвеститорски интерес за стартиране и изпълнение на бизнес начинания Внедряване на нови технологии за разширяване и развитие на местното производство Създаване на нови икономически дейности и услуги свързани с развитието на туризма в общината Въвеждане на добри производствени практики в МСП и прилагане на европейски опит 	<ul style="list-style-type: none"> Минимален бюджет за капиталови разходи и поддръжка на съществуващата довеждаща инфраструктура Непоследователна политика при определяне приоритетите за развитие Морално и физически остарели техники и технологии

СЕЛСКО СТОПАНСТВО

<i>СИЛНИ СТРАНИ</i>	<i>СЛАБИ СТРАНИ</i>
<ul style="list-style-type: none"> Наличие на качествена земеделска земя; Увеличаване на обработваемата площ; Високо качество на произведената селскостопанска продукция и Усъвършенстване в традиционни за региона производства; Добре развито животновъдство 	<ul style="list-style-type: none"> Наличие на многобройни малки стопанства, Липса на собствени инвестиционен капитал на малки и средни земеделски производители, което забавя адаптацията и прави труден прехода към европейските изисквания; Липса на модерна техника и прилагане на съвременни агротехнически мероприятия в

<ul style="list-style-type: none"> Наличие на традиции в поливното земеделие и производството на зеленчуци Филиал на института по животновъдство 	<p>дребните стопанства;</p> <ul style="list-style-type: none"> Липса на активни сдружения на производители
ВЪЗМОЖНОСТИ	ЗАПЛАХИ
<ul style="list-style-type: none"> Повишаване броя на пазарно ориентирани земеделски стопанства, покрили фитосанитарните изисквания на ЕС Създаване на нови трайни насаждения с качествен посадъчен материал и конкурентоспособен видов и сортов състав; Създаване на конкурентоспособни животновъдни ферми Изграждане на сдружения на производители и преработватели за по-силни пазарни позиции Комасация на земеделските площи в региона 	<ul style="list-style-type: none"> Загуба на пазари вследствие на лошо качество на селскостопанската продукция Липса на маркетингова стратегия и практика за местните селскостопански производители Невъзможност за привличане на активен инвестиционен интерес в селското стопанство

СТРАТЕГИЯ ЗА РАЗВИТИЕ НА ОБЩИНАТА

1. ВИЗИЯ ЗА РАЗВИТИЕ

Чрез разработената стратегия се цели постигане на съгласуваност между целите на политиката за устройство на територията и тази за регионалното развитие като задължително условие за динамично, устойчиво и балансирано развитие на територията на община Лозница. В тази връзка общинската стратегия следва да осигурява процеса на постигане на устойчивост на селищната мрежа и изграждане на качествена жилищна среда, която да гарантира благоприятно социално-икономическо и екологично развитие на общината. При това изходната позиция при определяне на действията на общинското ръководство и колектива, разработващ стратегията е необходимостта от извеждане на необходимите мерки за подпомагане, както се откроява от анализа изоставането в социално-икономическото развитие и жизнения стандарт на населението в община Лозница. Общинска стратегия и изведената на нейна основа общинска политика следва да бъдат насочени към разнообразяване на структурата на селскостопанската заетост и към създаване на нови връзки между селото и града. В селата от община Лозница основен приоритет следва да бъде предоставянето на услуги за техния селскостопански хинтерланд и в разкриването на малки и средни предприятия, свързани със селскостопанското производство. Близостта на селата от община Лозница до град Разград и Търговище е фактор , който общинското ръководство следва да използва в бъдеще като възможност за подобряване на връзката “град-село” и превръщане на общинския център и град Разград в опорни центрове на селищната мрежа, обслужващи селската местност. По този начин се цели чрез подобряване на взаимодействието между селата и града да се повиши конкурентно способността на селските райони в областта Разград, което е и в унисон с общоевропейската политика за устойчиво развитие и устройство на Европейския континент и на приетата Национална стратегия за регионално развитие на Република България в периода 2005- 2015.

Имайки предвид всичко това, както и резултатите от анализа, прогнозите за настъпващите промени в процеса на интеграция на страната ни в ЕС и в съответствие с целите и приоритетите на националната и областна стратегия, както и националните и

областни секторни политики са определени визията, целите и приоритетите на общинската стратегия, както следва :

Община Лозница е селищна система с развиващо се селско стопанство и лека промишленост, място със съхранена природна среда, където основната идея на балансираното и устойчиво икономическо развитие е благополучието на отделната личност, живееща в хармония с общността.

Ние приемаме нашите културни, етнически и религиозни различия като букет от ценности. Ние поощряваме духа на приятелство в региона, докато се грижим за еволюцията на нашата общност.

Целта ни е да постигнем една хармонична среда за живеене . Приемайки различията да постигнем в дългосрочен план една трайна икономическа стабилност. Общината наистина да стане дом за нашите деца и внуци.

Структурите на държавно и общинско управление да поощряват дух на активно сътрудничество, което да изгражда обществено доверие, прехвърлящо традиционните политически граници.

Така формулираната визия очертава желаният от всички в общината краен резултат в развитието на общината през следващите 10-15 години. Държавата е отредила на общината роля на ядро в район и населени места, където са необходими мерки за подпомагане изоставянето в социално-икономическото развитие и жизнения стандарт. Общината е приела тази роля и чрез визията си е очертала ясна картина на очакваното бъдеще. Това предполага огромни усилия за мобилизиране на всички свои ресурси и привличане на външни.

2. ЦЕЛИ И ПРИОРИТЕТИ

Главната цел за развитие на община Лозница произлиза от главната цел за регионално развитие на България до 2015 г. и намира израз в преодоляване изоставянето в социално-икономическото развитие и жизнен стандарт и постигане на устойчиво и балансирано развитие на общината като селищна система с европейски измерения на работа, живот, култура и образование.

Тази главна цел се основава на изводите от проведения анализ на състоянието и тенденциите в развитието на общината и региона и преди всичко на необходимостта да

се развие и използва вътрешния потенциал на селищната система и подобри качеството на живот в нея.

Главната цел може да се постигне чрез реализирането на следните стратегически цели :

- постигане на прелом в развитието на общината чрез инвестиции във физически и човешки капитал за постигане на средните равнища на развитие в страната и конкретно на североизточен район на планиране;
- намаляване на вътрешно регионалните различия в североизточния район на планиране чрез развитие на общинския потенциал;
- развитие на териториалното сътрудничество за постигане на териториална кохезия в североизточен район на планиране и развитие на партньорството в региона, района, страната и ЕС.

Реализирането на първата цел предполага провеждането на комплекс от мерки, които ще доведат до повишаване равнището на социално-икономическото развитие на общината с оглед доближаване до средните параметри на развитие в североизточния район за планиране и страната. Това ще се постигне чрез създаване на условия за ускорен растеж и повишаване на конкурентно способността на общинската икономика. За целта общинската политика за развитие на общината ще създава условия и подкрепя преструктурирането на местната икономика, стимулиране на заетостта и подобряване на образователните характеристики на работната сила и съобразяването и с реалните потребности на местния пазар на труда, технологично развитие на селскостопанското производство, подобряване и до изграждане на местната техническа и социална инфраструктура, допринасяща за привличане на бизнес-инициативи.

Постигането на високи равнища на икономически растеж чрез подобряване на продуктивността в селско-стопанското производство и увеличаване на заетостта ще допринесат за повишаване на жизнения стандарт и генериране на ресурси, необходими за развитието на инфраструктурата, социалните услуги и др.

Ограничеността на местните и национални ресурси изискват определянето на приоритетите за развитие на общината до 20013 г, както следва :

- **Приоритет 1. Създаване на условия за растеж и заетост, чрез развитие и модернизация на инфраструктурата и повишаване конкурентно способността на общинската икономика;**
- **Приоритет 2. Интегрирано развитие на селищните територии и повишаване привлекателността и качеството на живот в общината ;**

- **Приоритет 3. Укрепване на институционалния капацитет на местно ниво и установяване на партньорство на национално и транс национално ниво.**

Приоритетите на общинската стратегия за развитие до 2013 г. имат приемственост с тези, определени в актуализирания общински план за развитие до 2006 г. като ги доразвиват в съответствие с приетата Национална стратегия за регионално развитие на РБ за периода 2005-2015.

Концентрирането на общинските ресурси върху отделните приоритети са насочени за постигане на специфични цели по всеки един от приоритетите за развитие на община Лозница, както следва :

- **Приоритет 1. Създаване на условия за растеж и заетост, чрез развитие и модернизация на инфраструктурата и повишаване конкурентно способността на общинската икономика.**

В рамките на този приоритет специфичните цели са :

Специфична цел 1: Утвърждаване на общината като водещо ядро на модерното селскостопанско производство в североизточния район за планиране и страната.

За целта ще бъдат подкрепяни дейности, допринасящи до :

- комасация на обработваемата земя ;
- сдружаване на земеделски производители и малки фирми;
- стимулиране на малкия и среден бизнес в селското стопанство и преработвателната промишленост;
- изграждане регионални центрове и тържища за селскостопанска продукция;
- стимулиране на пазарно-ориентирани селско-стопански технологични проекти, разработени в национални и регионални селско-стопански научни центрове и институти;
- насърчаване развитието на публично-частното партньорство при развитието и трансфера на ново биологично селско-стопанско производство.

Специфична цел 2 : Развитие и модернизация на местната транспортна инфраструктура

Местната транспортна структура е важен фактор за развитие на икономически дейности в общината и привличане на инвеститори. Приоритетите на общинското ръководство в тази насока ще бъде в създаване на условия за реконструкция и

рехабилитация и модернизацията на пътищата от I, II, III и IV клас, които се намират в недобро експлоатационно състояние. Общинската политика в тази насока ще бъде насочена към реконструкция и модернизация на :

- пътищата, осигуряващи достъп до европейските транспортни коридори;
- пътищата, осигуряващи вътрешно регионалните връзки в североизточния район на планиране и областната територия;

Специфична цел 3: Развитие на местна екологична инфраструктура.

Чрез общинската стратегия се предвижда изграждането и подобряването на специфичната за община Лозница местна екологична инфраструктура :

- изграждане на водоснабдителни и канализационни системи в населените места на общината: малки пречиствателни станции за питейна вода и за селско-стопански и битови отпадъчни води ; водопроводни мрежи и съоръжения в не водоснабдените населени места; водоснабдителна и канализационна инфраструктура в ново създаваните зони за развитие на малкия и среден бизнес в селското стопанство и фермерство;
- изграждане на необходимата инфраструктура за екологосъобразно управление на отпадъците;
- рекултивация на замърсени земи и терени ;
- развитие на възобновяеми енергийни източници

Специфична цел 4: Изграждане и подобряване на комуникационната и енергийна инфраструктура .

Целесъобразни дейности в тази насока са:

- Въвеждане на цифрова телефонизация във всички селища;
- Осигуряване на мобилна комуникационна връзка на цялата територия на общината ;
- Достъп до световната информационна мрежа/интернет/ на цялото население в рамките на общината;
- Повишаване ефективността на енергопотребление на битовите и обществени потребители.

Специфична цел 5.Повишаване на достъпа и изграждане на местна бизнес инфраструктура.

Осъщественият анализ на състоянието на местната икономика показва, че предоставянето на местни бизнес услуги, допринасящи за развитието на предприемачеството и местния бизнес, а с това и създаването на нови работни места, е все още дефицит. Това определя и необходимостта от инициране на дейности по създаване и повишаване ефективността на съществуващите все още в начален стадии малък и среден бизнес и с по-голяма степен за стимулиране на предприемачеството и МСП в бъдеще след присъединяването ни към ЕС.

Едно от важните условия за изграждане на конкурентен профил на общинската икономика е наличието на съвременна инфраструктура и достъпът до информационните и комуникационни технологии.

Капацитетът за развитието на общинската икономика силно се ограничава от лошата социална, транспортна, информационна, комуникационна и екологична инфраструктура. Ето защо подкрепата за развитието и модернизацията на инфраструктурата е от определящо значение за нарастване на инвестиционната атрактивност и конкурентно способност на общината в рамките на североизточен район за планиране и страната. Заедно с това дейностите по подобряването на регионалната инфраструктура са и основен източник за създаване на нови работни места в процеса на нейното изграждане и функциониране в общината.

В тази връзка с развитието на основната социална , транспортна, информационна , комуникационна и екологична инфраструктура следва да се постигне :

- * прилагането на интегриран подход и хармонично изграждане на елементите на инфраструктурата в рамките на североизточния район за планиране и страната , съобразно техния специфичен потенциал и инфраструктурни дефицити;

- * подобряване качеството на инфраструктурните услуги, в съответствие с очакваното търсене на различните видове инфраструктура ;

- * развитие на инфраструктурата допринасяща за икономически растеж и повишаване конкурентно способността на общинската икономика.

При дефинирането на отделните проекти и програми за развитие и модернизация на инфраструктурата е взето предвид необходимостта от оценителни процедури за тяхното въздействие върху околната среда като важен механизъм за прилагане на принципите на устойчиво развитие.

- **Приоритет 2. Интегрирано развитие на селищните територии и повишаване привлекателността и качеството на живот в общината**

Укрепването на човешкия капитал, социалното и етническо сближаване и интегриране, опазване на природното и културно наследство в общината ще допринесе за повишаване привлекателността и качеството на живот в общината. Общият ефект е не само в ползата от икономическото развитие на общината, свързано с растежа, заетостта, доходите и грижите за населението, но и социалната интеграция на много етническото население в общината и в утвърждаването на традиционните сравнителни предимства на региона в страната и ЕС.

Специфична цел 1: Повишаване атрактивността на общината чрез инвестиции в образованието.

Уменията на работната сила се превърнаха в основното сравнително предимство в между регионалната конкуренция в страната и са основен фактор за атрактивност на региона. Наличните проблеми, както се вижда от анализа, изискват от общинското ръководство да положи големи усилия в подкрепа на действия, които водят до :

- разработване на отворени системи на обучение, регулиращи професионалната подготовка според нуждите на общинския регионален пазар на труда;
- социално-икономическо партньорство с другите общини от областната икономика;
- повишаване участието в образованието и обучението през целия живот, водещи до значителен спад преждевременното напускане на училището от малцинските групи;
- стимулиране на връзките между работодателите в процеса на обучението в професионалните училища в региона и областта;
- участие в създаването на модерна регионална областна система за професионално насочване и информация;
- осъществяване на преход към информационно общество чрез стимулиране и подпомагане на процеса по повишаване на компютърната грамотност и техническа обезпеченост на процеса;

Специфична цел 2:Интегриране към областната система на пазара на труда.

За постигането на тази специфична цел е необходимо:

- подкрепа за предприемачите, които прилагат нови технологии в селското стопанство, водещи до намаляване на заетостта;
- професионална преориентация и преквалификация на безработните съобразно новите потребности на пазара на труда;
- подкрепа на бъдещите предприемачи и само наети с особен акцент върху развитието на женското предприемачество.

Специфична цел 3: Подобряване на здравните услуги в общината и населените места.

Основният индикатор на възможностите за достъп до и за качество на здравните услуги е продължителността на живота.Както показват данните от анализа населението в община Лозница е не само с по-ниска продължителност на живота с голяма част от тази в ЕС и страната, но и вътре в североизточния район за планиране.

За намаляване на регионалните дефицити в достъпа и в качеството на здравните услуги, общинското ръководство ще подкрепя дейности, свързани с развитието на здравеопазването, включително инвестиции за развитие и подобряване на предоставянето на здравни услуги в общината и населените места.

- **Приоритет 3. Укрепване на институционалния капацитет на местно ниво и установяване на партньорство на национално и транс национално ниво**

Укрепването на институционалния капацитет в община Лозница ще спомогне за възприемане на Националната стратегия за регионално развитие до 2015 г. и създаването на административен капацитет за по-добро усвояване на средствата от Националните и Структурните фондове и Кохезионния фонд, програмно проектиране, наблюдение и оценка на изпълнението на общинската стратегия.Това ще се постигне чрез насърчаване на дейности по следните специфични цели:

Специфична цел 1:Укрепване на капацитета на общинската администрация и подобряване на координацията при управлението на проекти от

местно, национално и транс национално ниво за изпълнение на общинската стратегия.

Ще бъдат предприети действия, които ще доведат до :

- укрепване на общинските административни структури, отговарящи за разработването, координирането, изпълнението и оценката на изпълнените проекти;
- подобряване на координацията и взаимодействието между различните селищни места и изпълнители на действията и мерките от общинската стратегия;
- техническа помощ при подготовката на проектите;
- обучение и развитие на умения по управление на проекти и финансов контрол;
- информационно осигуряване на процеса на управление;
- системи за наблюдение.

Специфична цел 2:Подпомагане изграждането на местно партньорство за развитие.

Партньорството ще бъде засилено чрез :

- подобряване на сътрудничеството между областното ръководство и общината в процеса на разработването ;
- координацията и изпълнението на общинската стратегия като елемент от областната.

Специфична цел 3: Подобряване на административното обслужване на населението и оптимизиране на предлаганите услуги

Ще се стимулират процесите на :

- * обслужване от едно гише в общината и развитие на електронните услуги;
- * участие на не правителствените организации в контрола и оценката на общинската власт и процеса на вземане на политически решения;
- * обучение на персонала за подобряване качеството на предоставяните административни услуги;
- * изучаване и прилагане на “ добрите административни практики’ в страната и ЕС.

- Изграждане на информационна система на видовете услуги и въвеждане на ефективна система за предлаганите услуги
- Системизиране на документацията на и архива на общината и въвеждане на електронна система на обработка
- Повишаване квалификацията на служителите от общинската администрация, обслужването, управленската и комуникационна компетентност.
- * Изпълнение на програмата за изготвяне на кадастър на всички населени места в общината

3. СПЕЦИФИЧНИ ЦЕЛИ И МЕРКИ

Приоритет 1. Създаване на условия за растеж и заетост, чрез развитие и модернизация на инфраструктурата и повишаване конкурентно способността на	
Специфични цели	Мерки
1	<p>Утвърждаване на общината като водещо ядро на модерното селскостопанско производство в североизточния район за планиране и страната</p> <p>1.1.1. Модернизация на земеделието и животновъдството.</p> <p>1.1.2. Създаване на малки и средни предприятия за високо технологична преработка на продуктите от животновъдството и растениевъдството.</p> <p>1.1.3. Развитие на алтернативно земеделие</p> <p>1.1.4. Увеличаване на площите с трайни насаждения и възстановяване на традициите в областта на овощарството</p> <p>1.1.5. Подобряване състоянието на горските ресурси и развитие на дейности с използването на горския фонд.</p> <p>1.1.6. Общинска програма за заетост</p>
2	<p>Развитие и модернизация на регионалната и места транспортна инфраструктура</p> <p>1.2.1. Подобряване на четвъртокласната пътна мрежа.</p> <p>1.2.2. Ремонт на пътищата трети клас</p>
3.	<p>Изграждане и подобряване на ВИК и екологичната</p> <p>1.3.1. Подобряване на водоснабдяването и канализацията на населените места</p>

	инфраструктура	1.3.2.Организация управлението на битовите отпадъци. 1.3.3.Засилване контрола върху опазването на околната среда и повишаване на екологичната култура на населението.
4.	Изграждане и подобряване на комуникационната и енергийна инфраструктура	1.4.1.Подобряване на съобщителната и информационна инфраструктура. 1.4.2.Подобряване на състоянието на енергийната инфраструктура 1.4.3.Използване на нетрадиционни източници на енергия и водни ресурси 1.4.4.Постепенно привеждане към европейските стандарти за сигурност и надеждност на елементите комуникационната и енергийна инфраструктури.
5	Повишаване на достъпа и изграждане на местна бизнес инфраструктура.	1.5.1.Подобряване на научно-техническото обслужване на селско-стопанските производители и засилване на ролята на контролните институции 1.5.2.Подкрепа за организиране на селско-стопанските производители в местни браншови организации. 1.5.3.Провеждане на активна кампания за привличане вниманието на външни инвеститори

Приоритет 2. Интегрирано развитие на селищните територии и повишаване привлекателността и качеството на живот в общината

Специфични цели		Мерки
1.	Подобряване състоянието на селищните територии и повишаване привлекателността и качеството на живот в общината	2.1.1.Подобряване състоянието на инфраструктурата и МТБ на образователните и културни заведения.

		<p>2.1.2.Повишаване квалификацията на педагогическите кадри</p> <p>2.1.3.Разработване на отворени системи на обучение, регулиращи професионалната подготовка според нуждите на общинския регионален пазар на труда.</p> <p>2.1.4.Социално-икономическо партньорство с другите общини от областната икономика;</p> <p>2.1.5.Повишаване участието в образованието и обучението през целия живот, водещи до значителен спад преждевременното напускане на училището от малцинските групи.</p> <p>2.1.6.Изграждане на нови, възстановяване и модернизация на съществуващи спортни съоръжения и зони за отдих</p> <p>2.1.7.Разширяване и разнообразяване на културните инициативи на младите хора</p>
2.	Интегриране към областната система на пазара на труда	2.2.1.Професионална преориентация и преквалификация на безработните съобразно новите потребности на пазара на труда;
3.	Подобряване на здравните услуги в общината и населените места	<p>2.3.1.Развитие на системата на до болничната медицинска помощ;</p> <p>2.3.2.Подобряване координацията при оказването на интегрирани здравни услуги на населението от общината</p> <p>2.3.3.Подобряване профилактиката и постоянния контрол на здравното състояние на населението</p>

	<p>2.3.4. Активна подкрепа на развитието на масовия спорт и туризма свързано с подобряване здравния статус на населението</p> <p>2.3.5. Подобряване на здравната култура на населението</p>
--	---

ПРИОРИТЕТ 3- Укрепване на институционалния капацитет на местно ниво и установяване на партньорство на национално и транс национално ниво	
Специфични цели	Мерки
1. Укрепване на капацитета на общинската администрация и подобряване на координацията при управлението на проекти от местно, национално и транс национално ниво за изпълнение на общинската стратегия.	<p>3.1.1. Укрепване на общинските административни структури, отговарящи за разработването, координирането, изпълнението и оценката на изпълнените проекти;</p> <p>3.1.2. Изучаване и прилагане на “добрите административни практики” в страната и ЕС.</p> <p>3.1.3. Побратимяване с общини от страната, кандидат членки и членки на ЕС.</p>
2. Подпомагане изграждането на местно партньорство за развитие	<p>3.2.1. Подобряване на сътрудничеството между областното ръководство и общината в процеса на разработването, координацията и изпълнението на общинската стратегия като елемент от областната.</p> <p>3.2.2. Обучение на бизнес сектора</p>
3. Подобряване на административното обслужване на населението и оптимизиране на предлаганите услуги	<p>3.3.1. Обслужване от едно гише в общината и развитие на електронните услуги;</p> <p>3.3.2. Участие на не правителствените</p>

		<p>организации в контрола и оценката на общинската власт и процеса на вземане на политически решения;</p> <p>3.3.3.Обучение на персонала за подобряване качеството на предоставяните административни услуги;</p>
4.	Социална интеграция и развитие на гражданското общество	<p>3.4.1.Социално интегриране на уязвими обществени групи</p> <p>3.4.2.Повишаване достъпа до публични услуги и образование на уязвимите обществени групи</p> <p>3.4.3.Развитие на инфраструктурата и услугите за хората в неравностойно положение</p>

4.ПРОЦЕДУРИ ЗА МОНИТОРИНГ И ОЦЕНКА

След приемането на Плана за развитие от Общински съвет, Кметът на общината ще назначи Постоянна работна група към общината, която да разработи Индикатори за оценка на реализацията на Плана за развитие, по които ще извършва оценка на ефективността му всяка година. Примерният списък на индикатори е както следва:

Повишаване на активността на пазара на земята/ терени на територията на общината

Километри ремонтирани пътища

Увеличаване на дължината на В и К инфраструктура в населените места

Подобряване на показателите за оценка на екологичното състояние на общината

Повишаване на броя постоянно заети на територията на общината

Брой закрити и новооткрити малки и средни предприятия на територията на общината

Увеличаване на дължината на В и К инфраструктура извън населените места

Повишаване качеството на пътната мрежа, чрез извършени ремонтни работи

Увеличаване на броя километри в общинската пътна мрежа

Процентно увеличаване на инвестициите на територията на общината

Брой санитарни сгради

Подобряване показателите за енергийна ефективност

Брой партньорски проекти по линия на Европейския съюз на училищата в общината

Брой сключени договори с тур операторски фирми

Брой участници в етнографски фестивали и празници

Брой спонсори, брой гости от чужбина.

Увеличаване на броя посещения в библиотеките и брой предлагани от тях услуги

Брой масови спортни мероприятия годишно

Брой курсове и брой обхванати в тях граждани на общината над 40 години

Процент от завършилите професионалния техникум - ангажирани в местни компании

По предложение на кмета на общината, общинският съвет определя работна група за наблюдение, която извършва мониторинга и оценката на изпълнението на плана за развитие. Постоянната работна група изпълнява следните задачи:

разглежда и утвърждава индикаторите за наблюдение на изпълнението на плана;

периодично извършва преглед на постигнатия напредък по отношение на целите;

анализира резултатите от изпълнението на мерките и степента на постигане на целите;

разглежда резултатите от междинната оценка;

разглежда предложения за преразпределение на средствата по мерките;

предлага промени, свързани с постигането на целите на плана.

Кметът изисква регулярни отчети от работната група извършваща надзора и оценката за осъществяване на плана. В отчетите се оценява прогреса при реализацията на задачите и мерките, обсъжда се изпълнението на посочените показатели на реализацията (посочва се дали задачата/мярката е осъществена или не; ако е реализирана - какъв е прогресът, а ако не - причината за неизпълнението или закъснението).

Заклучителната оценка се извършва след изтичане на плановия период и включва:

оценка на ефективността и ефикасността на използваните ресурси за изпълнение на плана за оценка на общото въздействие

анализ на положителните и отрицателните фактори при изпълнението на програмата

оценка на степента на постигане на целите и на устойчивостта на резултатите

изводи и препоръки относно прилагането на политиката за регионално развитие

По резултатите от заключителната оценка и анализа на социално-икономическите фактори се изготвя нов план за следващия период на планиране.

Оценката за осъществяването на плана може да бъде вътрешна или външна. За външната оценка се наема независима професионална институция. За вътрешната

оценка е достатъчна същата институция, която е координирала реализацията на плана и упражнявала надзор по неговото осъществяването.

Оценките се възлагат от кмета на общината.

5.ОСИГУРЯВАНЕ НА ПУБЛИЧНОСТ И ПРОЗРАЧНОСТ, ПРОЦЕДУРИ НА ПАРТНЬОРСТВО

Публичност и прозрачност при обсъждане, съгласуване и реализация на плана за развитие на община Лозница.

Планът за развитие на община Лозница е подготвен от екип експерти, които са работили в тясно сътрудничество с кмета на общината и неговия екип. Като част от програмата си екипът на местната власт предвижда тясно сътрудничество с формациите на гражданското общество, със социалните и икономически партньори.

Управленският екип на местната власт избира пътя на съгласуване и обогатяване с мненията и предложенията на гражданите на вече създаден проект за Общински план за развитие. По такъв начин екипът поема отговорността за стратегическата насоченост на Плана във връзка с управленската си програма, но я съгласува и подчинява на вижданията и партньорството с гражданското общество.

Проектът на План за развитие ще бъде представен на обществено обсъждане, преди да бъде одобрен от Общински съвет за развитие. По такъв начин пред местният парламент ще бъде представен един завършен проект и мнението на обществеността за него, което е основа за конструктивни обсъждания и решения.

Общественото обсъждане на Проекта за План за развитие ще се проведе чрез: Представяне на Основните цели и приоритети на плана в местните медии; обсъждане на целите, приоритетите, мерките и конкретните проекти на срещи, организирани от общинската управа ; организиране на събирането на предложения на гражданите чрез поставяне на кутии за предложения в сградата на общината, читалището и други обществени места – кина, средно училище, видео клубове и др.; създаване на временна комисия за събиране и обобщаване на предложенията след изтичането на срока за тяхното представяне; провеждане на среща на кметската управа с гражданите по повод подготовката на Проекта за общински план за развитие в местния парламент.

Следваща стъпка е осъществяването на граждански контрол на реализацията на Плана и изграждането на обществени нагласи за дефиниране на целите и приоритетите на общината през първия планов период на участие на България и Община Лозница в Европейския съюз – от 2007 до 2013 година. Публичните отчети и обсъждания на

постигнатите резултати са основни инструменти на гражданския контрол върху изпълнението.

Партньорство

Основни партньори на Местната власт в процеса на подготовка, съгласуване и контрол на Плана за развитие са социалните и икономически партньори на територията на общината. Това са представители на организации на работодателите, професионалните съюзи, НПО, други най-значими организации в просветната, научната, културната, здравната и др. области .

Участието на партньорите на всички нива на подготовка, съгласуване и обсъждане, контрол на изпълнението, гарантира прозрачност, компетентност, ефективност и реалистичност на Плана за развитие. Чрез тях той се обогатява така както с друга гледна точка, освен тази на местната власт, така и с инструментите на гражданското общество, които се основават на прякото участие на гражданите и техните организации. Местният частен бизнес играе все по-голяма роля в развитието на местните общности, поради своя нарастващ стабилитет, все по-вечето наемна работна ръка, ангажирана в частни компании и възможностите и за развитие на малкия бизнес. развитието на Общината е невъзможно без участието на частната инициатива – като партньор, като коректив, като инвеститор и като генератор на нови инициативи за развитие.

Информационно осигуряване на процеса на подготовка, обсъждане, съгласуване и контрол на общинския план за развитие

Основните източници за информационно осигуряване на подготовката на плана са:

- Официални статистически издания на НСИ;

Работна статистика, работни документи и бележки, притежание на експертите, изготвили Плана;

Статистически данни, предоставени от Кметския екип, притежание на местната власт община Лозница.

Данни от лични стопанства, от запитвания или интервюиране на работници и работодатели;

Предишни разработки и студии за регионалната социално-икономическа среда, или за групи от отделни фактори;

Предишни осъществени планове и проекти на областно, или местно ниво, друга информация достъпна за работните групи.

6.ИЗПОЛЗВАНА ЛИТЕРАТУРА

Закон за регионално развитие – обнародван в ДВ, бр.14 / 20.02.2004

Национален план за икономическо развитие за периода 2003-2006г. (актуализиран юни, 2003)
АИАП

Стратегия за участието на България в структурните и Кохезионния фонд на ЕС

България 2002- Социално – икономическо развитие, Национален Статистически институт, София 2003

Районите и областите в България 1997 – 2001, Национален Статистически институт, София 2003

Регламенти на Европейския съюз за структурните и предприєдинителни фондове (2000-2006), МРРБ, Ноември 2001

Regional and local democracy in the European Union, European Union – Committee of the Regions, Brussels May 1999

Spatial Planning for the sustainable development of particular types of European areas: mountains, coastal zones, rural zones, flood-plains and alluvial valleys, Council of European publishing, European regional planning N 68, proceedings Sofia(Bulgaria), 23-24 October 2002

European spatial development perspective / Towards balanced and sustainable development of the territory of the European Union / Informal Council of Ministers in Potsdam, Published by European Commission, May 1999

Интернет

<http://www.namrb.org>

<http://www.golf-bg.com>

Закон за опазване на околната среда, ДВ бр. 86/91 г.; бр. 100/1992 г.; бр. 31/1995 г.; бр. 63/1995 г.; бр. 13/1997 г.; бр. 85/1997 г.; бр. 86/1997 г.; бр. 62/1998 г.

Закон за опазване на водите и почвата от замърсяване, ДВ бр. 84/63 г.; изм. и доп. бр. 26/68 г.; бр. 29/69 г.; бр. 95/75 г.; бр. 3/77 г.; бр. 1/78 г.; бр. 26/88 г.; бр. 86/91 г.; бр. 100/92 г.; бр. 45/96 г.; бр. 85/97 г.; бр. 11/98 г.

Закон за опазване на земеделските земи, ДВ, бр.35,1996 г.

Наредба № 3 за норми относно допустимото съдържание на вредни вещества в почвата, ДВ, бр.36, 1979 г. и бр.5, 1996 г..

Наредба за допълнение на Наредба №3 за норми относно допустимото съдържание на вредни вещества в почвата, ДВ, бр.54, 1997 г.

Почвена карта на България в М 1:400 000, София, 1968 г.

Областен план за развитие на Разградска област 2001

Методически указания за разработване Общински планове за развитие, /ОПР/ МРРБ, септември 2004г.

Интернет